

Satu Kannisto

NUORTEN SÄÄSTÄMISEN VAIHTOEHDOT JA TUKEMINEN
PANKIN NÄKÖKULMASTA

Liiketalouden koulutusohjelma
2018

NUORTEN SÄÄSTÄMISEN VAIHTOEHDOT JA TUKEMINEN PANKIN NÄKÖKULMASTA

Kannisto, Satu
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Toukokuu 2018
Sivumäärä: 48
Liitteitä: 1

Asiasanat: säästäminen, sijoittaminen, nuoret, kyselytutkimus

---

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää nuorten säästämis- ja sijoittamistottumuksia, sekä tietämystä eri säästö- ja sijoitusmuodoista. Lisäksi tulosten perusteella pohdittiin millä tavalla pankki voisi tukea, kannustaa ja ohjeistaa nuoria säästämään ja sijoittamaan lisää varojaan. Työssä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimustapaa ja tutkimus suoritettiin kyselytutkimuksena 18-32 -vuotiaille nuorille aikuisille. Kyselytutkimuksella pyrittiin löytämään vastauksia siihen millaisiin säästämis- ja sijoittamistuotteisiin nuoret tällä hetkellä säästävät ja kuinka paljon. Tämän lisäksi kyselyssä pyrittiin selvittämään, minkä verran nuorilla on tietoa eri säästämisen ja sijoittamisen muodoista ja mitä kanavia pitkin nuoret haluaisivat kuulla näistä lisää. Kysely toteutettiin avoimena kyselynä ja sitä jaettiin Facebookin kautta. Työn toimeksiantajana toimi Liedon Säästöpankki.

Työn teoriaosassa käsiteltiin nuorille sopivia Säästöpankin tarjoamia eri säästämis- ja sijoitusmuotoja, sekä niiden eri ominaisuuksia ja riskejä. Tämän lisäksi teoriaosassa käsiteltiin sitä, millaisia nuoret ovat säästäjinä ja sijoittajina, sekä mitä pankin tarjoama sijoitusneuvonta on. Empiriaosassa käsiteltiin kyselyn suorittamista, tuloksia ja pohdittiin tulosten perusteella tapoja lisätä nuorten säästämis- ja sijoittamistietoutta.

Kyselyyn saatiin vastauksia 399 kappaletta, joista lähes kaikki vastaajat olivat naisia. Tavoitteena oli saada kattava otanta, mutta koska näin ei käynyt, on kyselyn tulokset rajattu koskemaan vain naissukupuolta. Kyselystä kävi ilmi, että nuoria naisia kiinnostaa saada lisää tietoa osakesijoittamisesta ja rahastosäästämisestä. Mieluiten nuoret naiset haluaisivat pankin olevan heihin yhteyksissä säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvissä aiheissa joko verkkopankin tai sähköpostin välityksellä. Rahaa nuorille naisille jää säästöön laitettavaksi kuukaudessa keskimäärin 50-200 euroa ja tällä hetkellä he säästävät rahaa eniten rahastoihin ja käyttötilille. Vähiten tietoa nuorilta naisilta löytyy vakuutussäästämisen eri muodoista.

YUONG ADULTS SAVING OPTIONS AND SUPPORT FROM THE BANK'S VIEW

Kannisto, Satu

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Administration

May 2018

Number of pages: 48

Appendices: 1

Keywords: saving, investing, young adults, survey

The purpose of this thesis was to find out the saving and investing knowledge and habits of youth. Based on the results there is conclusions how bank could support, encourage and instruct youth to save and invest their money better. Quantitative research was used and the target audience of the survey was 18 to 32 year old youth. The purpose of the survey was to find out where and how much youth save and invest currently their money. In addition to this, the purpose of the survey was also to find out how much youth knows about the different forms of saving and investing and through which channels they would like to hear more about these topics. The survey was performed as open survey and it was shared on Facebook. The customer of the survey was Liedon Säästöpankki.

The theoretical part introduces the various saving and investment products for young people in Säästöpankki and the risks of those products. In addition to this the saving and investing habits of the youth are viewed and investment advisory of the bank is also introduced. In the empirical part of the thesis is introduced how the survey was performed and what were the results of the survey. Based on the results also some ideas are shown how the saving and investing knowledge of youth could be improved.

399 people answered to the survey and almost every one of them was women. The purpose was to collect comprehensive sampling, but because this didn't happen the results of the survey was delimited only to women. The survey shows that young women are interested to get more information about saving and investing funds. Preferably young women would like the bank to use email or net bank when contacting to them on saving and investing subjects. Young women have 50 to 200 euros per month to save and currently they mostly save the money to account or to investment funds. Least knowledge young women have about different forms of insurance saving.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	SÄÄSTÄMINEN JA ERILAISET TILIT.....	6
2.1	Käyttötili – arkinen maksutili päivittäiseen käyttöön	7
2.2	Säästötalletus – tili säästämistä varten.....	8
2.3	ASP-tili ensiasuntoon säästävälle	8
3	SIOJITTAMINEN JA SIIHEN LIITTYVÄT RISKIT	10
3.1	Rahastosäästäminen – helppo tapa aloittaa sijoittaminen.....	11
3.2	Osakesijoittaminen – pitkällä tähtäimellä kannattavin sijoitusmuoto	16
3.3	Vakuutussäästäminen - pitkäaikainen tapa säästää ja sijoittaa	17
3.4	Sijoitusneuvonta.....	20
4	NUORET SÄÄSTÄJINÄ JA SIOJITTAJINA	22
4.1	Nuoren sijoitusstrategia ja sijoittamisen aloittaminen	22
4.2	Tutkimuksia nuorten sijoitustottumuksista ja rahan käytöstä.....	24
5	KYSELYN SUORITTAMINEN	27
5.1	Tutkimusmenetelmä.....	28
5.2	Kyselyn toteuttaminen	28
5.3	Tulosten luotettavuus	29
6	KYSELYN TULOKSET.....	31
6.1	Kyselyn taustamuuttajat.....	31
6.2	Tietämys ja tottumukset eri säästämisen ja sijoittamisen muodoista	33
6.3	Kuinka paljon ja miten pitkäksi aikaa nuoret ovat valmiita säästämään	36
6.4	Mitä nuoret arvostavat säästämismuotoa valittaessa	38
6.5	Miten paljon nuoret ovat saaneet tietoa eri säästämisen muodoista	38
6.6	Mitä kanavia pitkin nuoret haluaisivat tietoa saada.....	41
7	POHDINTA.....	42
7.1	Säästäminen ja sijoittaminen ovat yhä suosituimpia.....	42
7.2	Vähiten tietoa vakuutussäästämisestä, eniten kiinnostaa osakesijoittaminen ja rahastosäästäminen	43
7.3	Internet suosituin yhteydenpito- ja tiedonhakukanavana.....	44
7.4	Pankin tehtävä opastaa ja kannustaa nuoria säästämään.....	45
	LÄHTEET.....	46
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Nykypäivänä säästämisen ja sijoittamisen aloittamisesta yhä nuorempana ja sen tärkeydestä on puhuttu paljon. Tämän päivän 18-vuotiaiden eläkeikä on jo lähes 72-vuotta, joten monilla voi olla ajatus siitä, että olisi mukava vähentää työtahtia jo ennen kuin eläkeikä täyttyy. Jotta tämä olisi kuitenkin mahdollista tarkoittaa se suurimmalla osalla ihmisistä omien itse kerättyjen säästöjen kerryttämistä. Tulevaisuudessa siintävien eläkepäivien lisäksi säästötavoitteita voi olla kuitenkin myös paljon muita. Varsinkin nuorilla, joilla eläkepäiviin on vielä pitkä aika, löytyy varmasti muitakin säästökohteita kuten esimerkiksi oma asunto, lomamatka tai vaikkapa uusi tietokone. Säästämisen tavoite ja aikajänne jolla säästetään vaikuttaakin valittavaan säästämis- tai sijoittamistapaan.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia nuorten säästämis- ja sijoittamiskäyttäytymistä ja pohtia tulosten perusteella millä tavalla pankki voisi tukea nuoria säästämään ja sijoittamaan varojaan. Työssä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimustapaa ja tutkimus suoritettiin kyselytutkimuksena 18-32 -vuotiaille nuorille. Tavoitteena oli saada kattava otos nuorista kyselytutkimuksen avulla, mutta lähes kaikki vastaajat olivat kuitenkin naisia. Tämän takia kyselyn vastaukset on yleistetty koskemaan vain 18-32 -vuotiaita naisia. Työn toimeksiantajana toimi Liedon Säästöpankki, joten eri säästämisen ja sijoittamisen muotoja on peilattu Säästöpankin tarjoamiin tuotteisiin.

Työn teoriaosassa on käsitelty nuorille sopivia Säästöpankin tarjoamia eri säästämis- ja sijoitusmuotoja, sekä niiden eri ominaisuuksia ja riskejä. Tämän lisäksi on käsitelty sitä, millaisia nuoret ovat säästäjinä ja sijoittajina, sekä mitä pankin tarjoama sijoitusneuvonta on. Empiriaosassa on käsitelty kyselyn suorittamista, tuloksia ja pohdittu tulosten perusteella tapoja lisätä nuorten säästämis- ja sijoittamistietoutta.

2 SÄÄSTÄMINEN JA ERILAISET TILIT

Säästämisellä tarkoitetaan käytettävissä olevien tulojen ja menojen erotusta ja tästä jääneen rahan ”sivuun” laittamista johonkin turvalliseen paikkaan. Säästämisellä on usein jokin tarkoitus, kuten matkustaminen tai oman asunnon hankkiminen ja ajatuksena on, että rahat voi tarvittaessa ottaa nopeasti pois säästöstä käyttöön. Tällaisessa säästämismuodossa riski ei voi olla kovin suuri, jottei varoja tarvitse realisoida markkinoiden ollessa huonoja. Erilaisia talletuksia voidaan pitää riskittöminä säästämiskohteina, vaikka tällä hetkellä korkojen ollessa matalia myös tähän säästämismuotoon kohdistuu inflaatoriski. (Pesonen 2011, 11; Petroff 2012.)

Suomessa talletuspankeilla on yksinoikeus ottaa väestöltä vastaan talletuksia. Tilejä on erilaisia ja ne eroavat toisistaan tileihin liitettävillä palveluilla, kustannuksilla ja sopimusehdoilla. Tavallisimpia tilimuotoja ovat käyttötili, säästämiseen tarkoitetut tilit, ASP-tili eli asuntosäästöpalkkiotili, määräaikaistili ja sijoitustalletus. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018.) Nuorille sopivimpia vaihtoehtoja näistä ovat käyttötili, säästötalletus ja ASP-tili, joihin voi rahaa laittaa säästöön joka kuukausi. Määräaikaistilille ja sijoitustalletukseen laitettaessa varoja talletettavan summan on oltava isompi ja se on talletettava kerralla. (Säästöpankin www-sivut 2018.)

Talletustileille maksettavat korot ovat tällä hetkellä hyvin matalia ja niihin sisältyykin inflaatoriski. Inflaation ollessa joulukuussa 2017 0,5 % täytyisi tililtä saatavan koron olla vähintään 0,72 %, jotta se ei söisi pankkitalletuksen ostovoimaa. (Martikainen 2018.) Koska yleensä talletuksille maksettava korko on veronalaista tuloa, tulee talletuskoron olla suurempi kuin inflaation. Lähdevero on tällä hetkellä 30 % ja pankki pidättää sen automaattisesti tileiltä ja tilittää verottajalle. ASP-tilin korko on verovaapa tuloa. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018.)

Pankkitalletuksilla on talletussuoja kaikissa suomalaisissa talletuspankeissa. Mikäli pankki ajautuisi maksukyvyttömään tilaan korvaisi talletussuojarahasto 100 000 euroon asti tallettajan rahat pankkia kohden. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018.) Talletussuojan ajatuksena on, että ei voida olettaa tavallisen pientallettajan osaavan arvioida talletuspankkien luotettavuutta ja vakavaraisuutta, vaan heidän on pystyttävä

luottamaan, että heidän tallettamansa rahat ovat turvassa ja nostettavissa. Talletussuojan avulla pystytään myös hillitsemään paniikinomainen talletuspako tilanteissa, joissa on lähtenyt liikkeelle huhuja talletuspankkien mahdollisesta maksukunnosta. (Pesonen 2011, 90.)

Raha kulkee nykypäivänä lähes aina tilien kautta. Palkat, etuudet ja muut erilaiset korvaukset maksetaan lähes aina suoraan tileille. Myös erilaiset laskut ja muut maksut hoidetaan useimmiten siirtämällä raha tileiltä toiselle. Rahan säästäminen tillille on myös turvallisempaa kuin sen pitäminen käteisenä. Pankki tarjoaakin asiakkailleen erilaisia tilejä käyttötarkoituksesta riippuen. Tilit eroavat toisistaan niihin liitettävillä palveluilla, sopimusehdoilla ja kustannuksilla. Alla on kerrottu tarkemmin käyttötilistä, säästötalletuksesta ja ASP-tilistä, joita voidaan pitää nuorille sopivimpina tilimuotoina.

2.1 Käyttötili – arkinen maksutili päivittäiseen käyttöön

Käyttötili on yleisin tilityyppi ja se on perusta päivittäisten raha-asioiden hoitamiseen. Käyttötilille voidaan ohjata palkat ja muut toistuvaissuoritukset ja sitä kautta voidaan maksaa laskuja ja lainanlyhennyksiä, sekä siirtää tuloja säästötileille ja sijoituksiin. Käyttötilille on mahdollista liittää tilinkäyttöön tarkoitettu maksukortti ja tiliä voi käyttää nettipankin avulla, milloin tahansa ajasta ja paikasta riippumatta. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018; Pesonen 2011, 90; Säästöpankin www-sivut 2018.)

Käyttötileille maksettava korko on yleensä hyvin alhainen, eikä se riitä inflaation tasolle. Tämän takia rahojen säästäminen käyttötilille ei ole paras mahdollinen säästö-tapa. Tillille maksettavaan mahdolliseen korkotuottoon vaikuttaa itse koron lisäksi myös se millä tavalla korko lasketaan. Koronlaskutapa voi olla joko niin, että se lasketaan päivittäin tilillä olevien varojen mukaan tai kuukauden alimman saldon mukaan. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018; Pesonen 2011, 90.)

Jos käyttötilille säästettäisiin 100 euroa kuukaudessa viiden vuoden ajan oletuksella, että käyttötilin korko olisi koko säästöajan 0 % olisi viiden vuoden päästä rahaa säästössä 6.000 euroa. Talletuksen ostovoimaan vaikuttaa kuitenkin inflaatio, joka Suomen

Pankin vuosille 2017-2020 tekemän ennusteen mukaan kiihtyy koko ajan ja on vuonna 2020 1,5 % (Euro & talous 2017). Jos oletetaan, että inflaatio pysyisi koko viiden vuoden säästöajan 1,5 prosentissa olisi talletuksen reaaliarvo vuonna 2022 5.823 euroa. Talletuksen ostovoima olisi vähentynyt siis 177 euroa viidessä vuodessa säästettäessä rahat käyttötilille.

2.2 Säästötalletus – tili säästämistä varten

Säästötalletus on tilimuoto, joka on tarkoitettu jatkuvaan säästämiseen. Se on hyvä tilimuoto, jos säästää jotain tiettyä tavoitetta varten. Sille voidaan tehdä useita talletuksia ja siirtää esimerkiksi tietty summa rahaa aina kuukausittain. Säästötalletusta ei ole tarkoitettu päivittäisten raha-asioiden hoitoon ja siihen voikin liittyä nostorajoituksia esimerkiksi sen suhteen, kuinka monta nostoa tililtä voi tehdä tietyn ajan kuluessa kuluitta. Säästötalletuksille maksettava korko maksetaan yleensä päiväsaldolle. Korko harvemmin yltää kuitenkaan inflaation tasolle tai sen yli. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018; Pesonen 2011, 90.)

Jos säästötalletustilille säästettäisiin 100 euroa kuukaudessa viiden vuoden ajan oletuksella, että tilin korko olisi 0,3 % ja lähdevero 30 % koko viiden vuoden ajan, olisi säästäjä kasassa säästöajan lopussa 6.032 euroa. Kun otetaan huomioon inflaation vaikutus, jonka oletetaan olevan koko viiden vuoden ajan 1,5 %, on talletuksen reaaliarvo säästöajan lopussa 5.854 euroa. Säästöön laitettun summan ostovoima on siis vähentynyt viidessä vuodessa 146 euroa vaikka se on laitettu säästötalletustilille.

2.3 ASP-tili ensiasuntoon säästävälle

Asuntosäästöpalkkiotili eli ASP-tili on tarkoitettu 15-39 -vuotiaille ensiasunnon ostamista varten säästäville. Siinä nuori sitoutuu säästämään vähintään kahden vuoden ajan 10 % ostettavan asunnon hinnasta ja pankki sitoutuu antamaan lainaa, kun säästötavoite on saavutettu. ASP-tilille on talletettava rahaa vähintään kahdeksana vuosineljänneksenä 150-3000 €, ja tarvittaessa talletusten välissä voi pitää vapaita jaksoja. (Säästöpankin www-sivut 2018; Ympäristöhallinnon www-sivut 2018.)

Pankki maksaa ASP-talletukselle 1 %:n korkoa sekä lisäksi lisäkorkoa 2-4 % ensimmäisten viiden vuoden ajalta, kun säästötavoite on saavutettu ja asunto ostettu. Talletukselle maksettavat korot ovat verottomia. ASP-tilille talletetut varat ovat nostettavissa vasta, kun tallettaja on täyttänyt sopimuksessa olevat ehdot ja allekirjoittanut ostettavaa asuntoa koskevan kauppakirjan tai aloittanut rakentamaan asuntoaan. Kun vähintään puolet ASP-sopimuksen mukaisista eristä on talletettu, on mahdollista hankkia asunto ja säästää loppu summa tämän jälkeen. Mikäli tallettaja nostaa varoja ASP-tililtä tai hankkii asunnon ennen kuin vähintään puolet sopimuksen mukaisista eristä on talletettu, purkautuu ASP-sopimus. Tällöin tallettajalla ei ole oikeutta lisäkorkoon tai sopimuksen mukaiseen lainaan. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018; Säästöpankin www-sivut 2018; Ympäristöhallinnon www-sivut 2018.)

ASP-lainan maksimisuuruus riippuu siitä, miltä paikkakunnalta asuntoa on ostamassa. Helsingissä lainan maksimisuuruus on 180 000 €, Espoossa, Kauniaisissa ja Vantaalla 145 000 € ja muualla Suomessa 115 000 €. Mikäli ASP-laina ei ole riittävän suuri haluttavan asunnon ostamiseen on pankin kanssa mahdollista sopia lisälainasta, jos otettavalle lisälainalle on olemassa riittävät vakuudet. ASP-lainan osuudelle lainanottaja saa valtion korkotukea 10 ensimmäisen vuoden ajan laina-ajan alusta. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli korko ylittää 3,8 % maksaa valtio 70 % ylimenevästä korosta. (Säästöpankin www-sivut 2018.)

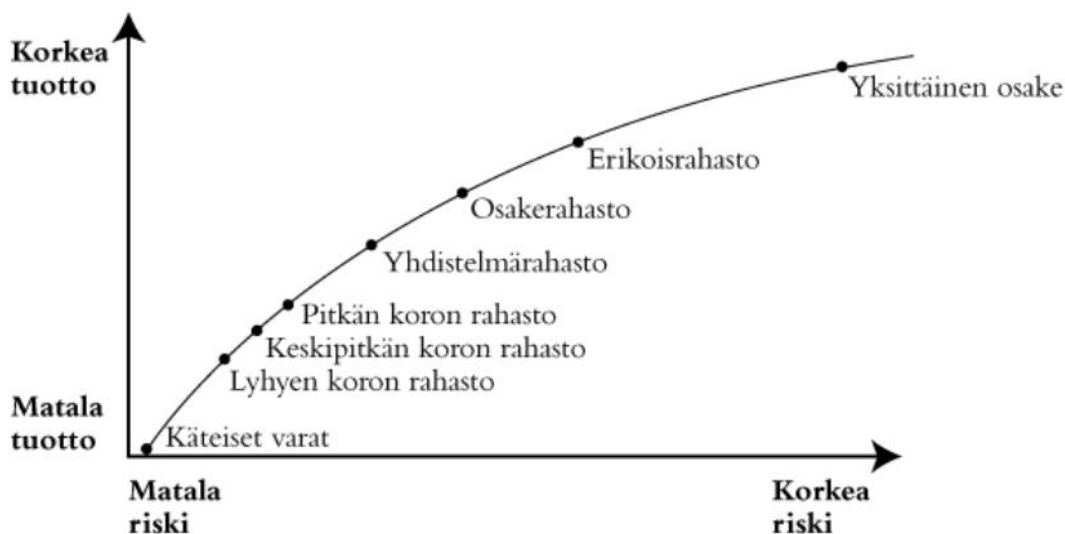
ASP-tili tarjoaa siis monia hyviä puolia nuorelle asuntosäästäjälle. Säästämisen kannalta ajateltuna säästöille maksettava 1 % korko sekä pankin kanssa sovittava 2-4 % lisäkorko viideltä ensimmäiseltä vuodelta on nykyisiin käyttö- ja säästötileille maksettaviin korkoihin nähden todella hyvä. Mitä enemmän tilille pystyy säästämään alkuvaiheessa rajoitusten sallimissa rajoissa, sitä enemmän siitä hyötyy. (Taloustaito 2015.)

Jos ASP-tilille säästettäisiin samalla tavalla, kuin edellisissä esimerkeissä 100 euroa kuukaudessa viiden vuoden ajan ja tilille maksettava korko 1 %, olisi viiden vuoden päästä rahaa säästössä 6.155 euroa. Jos asunto ostettaisiin tämän viiden vuoden säästöajan jälkeen ja sille saataisiin 4 % lisäkorko, olisi rahaa säästössä asunnon ostoon yhteensä 6.829 euroa. Kun otetaan inflaatio huomioon, jonka oletetaan olevan koko viiden vuoden ajan 1,5 % on säästöjen reaaliarvo viiden vuoden päästä 6.637 euroa.

3 SIJOITTAMINEN JA SIIHEN LIITTYVÄT RISKIT

Sijoittamisessa ajatuksena on, että varat sijoitetaan siinä toivossa, että niille saadaan kasvua. Tuotto ja riski kulkevat kuitenkin aina käsi kädessä, joten mitä suurempaa tuottoa tavoitellaan, sitä suurempi on myös riski. Sijoittaminen eroakin säästämisestä sillä, että se sisältää suuremman riskin, eikä sijoittamisessa ole mitään takuita, että omat rahansa saa takaisin. (Petroff 2012.)

Eri sijoituskohteilla on erilainen riski ja samalla erilainen tuottotavoite. Mitä vakaampi sijoituskohte on kyseessä, sitä vähemmän siihen sisältyy myös riskiä ja tuottotavoitetta. Kuviossa 1 on vertailtu muutamien eri sijoitusmuotojen tuotto-odotuksia niihin sisältyvän riskin suhteen. Yksittäinen osake on sen epävarman tuoton vuoksi korkean riskin sijoitus, kun taas käteisissä varoissa ei sijoitusriskiä ole. Hajauttamalla sijoituksia kuitenkin eri sijoituskohteisiin voidaan koko arvopaperisalkun kokonaisriskiä alentaa. (Pesonen 2011, 28-29; Puttonen & Repo 2011, 34.)

Kuvio 1. Eri sijoitusmuotojen vertailu tuotto-odotuksen ja riskin suhteen (Puttonen & Repo 2011, 34).

Sijoitusten hajauttamisella tarkoitetaan sitä, että kaikkea säästettyä omaisuutta ei sijoiteta vain yhteen sijoituskohteeseen vaan hajautetaan useisiin erilaisiin sijoituskohteisiin. Hajauttaminen voi tapahtua esimerkiksi sijoittamalla useampaan eri yhtiöön, jol-

loin yhteen yritykseen liittyvä riski pienenee tai hajauttamalla sijoituksia eri sijoitusluokkiin kuten osakkeisiin, kiinteistöihin ja korkoinstrumentteihin. Hajauttaminen voi tapahtua myös maantieteellisesti, jolloin sijoittajan salkku ei ole niin riippuvainen vain esimerkiksi kotimaan tapahtumista. Hajauttamisesta saatu hyöty perustuu siihen, että eri arvopapereiden hinnat muuttuvat eri tahdissa. Kun toisen arvopaperin arvo laskee voi toisen taas nousta ja tällä tavoin ne tasapainottavat sijoittajan salkun arvon heilahdellu. Koska pitkällä aikavälillä arvopaperimarkkinoiden hintojen voidaan kuitenkin odottaa keskimäärin nousevan, voidaan hajauttamalla sijoitussalkun sisältöä riskiä pienentää, ilman että tuotto-odotuksen kuitenkaan pienenevät. (Puttonen & Repo 2011, 96-99.)

3.1 Rahastosäästäminen – helppo tapa aloittaa sijoittaminen

Rahastoissa salkunhoitaja vastaa sijoituspäätöksistä ja markkinoiden seuraamisesta, joten sijoittajan ei itse tarvitse aktiivisesti seurata talouden tapahtumia. Rahastoon säästämällä on myös mahdollista päästä sijoittamaan sellaisiin kohteisiin, joihin ei muuten olisi mahdollista tavallisena sijoittajana sijoittaa suoraan. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018.) Koska rahastoissa varat sijoitetaan useisiin eri sijoituskohteisiin, saavuttaa rahastoon säästäjä pienemmän riskin hajautuksen ansiosta toisin kuin sijoittamalla suoraan yksittäiseen kohteeseen markkinoilla (Sp-Rahastoyhtiö Oy 2014, 2).

Sijoitusrahaston sijoituskohteita ovat osakkeet, korkopaperit ja muut arvopaperit. Rahastoa ei omista sitä hoitava rahastoyhtiö vaan siihen sijoittaneet yksityiset henkilöt, yritykset ja muut yhteisöt. Säästäjien varat kootaan yhteen ja sijoitetaan eri arvopapereihin rahaston sijoituspolitiikan mukaisesti. Rahasto koostuu keskenään yhtä suurista rahasto-osuuksista, joita sijoittajat ostavat ja ne antavat omistajilleen yhtäläiset oikeudet rahastossa olevaan omaisuuteen. (Puttonen & Repo 2011, 30-31.)

Rahastoon voi säästää, joko kertapanoksena tai esimerkiksi jatkuvasti joka kuukausi. Siihen säästämisen voi aloittaa jo pienellä summalla eikä se vaadi suurempaa pääomaa alkuun toisin, kuin jotkin muut sijoitusmuodot. Kuukausisäästäminen tasaa myös kursien heilunnasta johtuvaa riskiä, sillä sijoittaja ostaa rahasto-osuuksia markkinoiden

sekä noustessa että laskiessa. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018; Sp-Rahastoyhtiö Oy 2014, 4.)

Rahastoja voidaan luokitella monella eri tavalla. Yleisimpiä tapoja luokitella rahastoja on sen mukaan mihin rahastot sijoittavat varojaan. Säästöpankki tarjoaa korkorahastoja, yhdistelmärahastoja, osakerahastoja ja erikoissijoitusrahastoja. Nämä eri rahastotyyppit on esitelty tarkemmin alla. (Sp-Rahastoyhtiön www-sivut 2018.)

Korkorahastot

Korkorahastoja luokitellaan sen mukaan, kuinka pitkä juoksuaika sijoituskohteilla on, eli aika jona korkopaperit tai joukkolainat maksetaan takaisin. Jakona käytetään myös sitä, sijoitetaanko rahastossa valtiolainoihin vai yrityslainoihin sekä sijoituskohteiden alueellisen jakautumisen mukaan. Rahastot huolehtivat sijoitusten hajauttamisesta maantieteellisesti, ajallisesti ja eri liikkeellelaskijoiden lainoihin. Sijoittaja voi siis pitää rahojaan niin kauan rahastossa kuin haluaa ja merkitä ja lunastaa rahasto-osuuksia rajoituksetta välittämättä korkopapereiden erääntymisistä. Tuotto korkorahastossa perustuu sijoitusten tuottoihin eli korkoihin. Korkojen noustessa rahasto-osuuden arvo laskee ja korkojen laskiessa arvo nousee. (Pesonen 2011, 127-129; Puttonen & Repo 2011, 199.)

Lyhyen koron rahastot sijoittavat varansa lyhyisiin joukkolainoihin esimerkiksi valtion, kuntien, pankkien ja yritysten korkopapereihin joiden laina-aika on alle vuoden. Tällä tavalla ne pyrkivät pitämään sijoitustensa korkoriskin pienenä. Pitkällä aikavälillä lyhyen koron rahastojen tavoitteena on yleensä ylittää kolmen kuukauden Euribor-koron tuotto. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018; Puttonen & Repo 2011, 65.)

Pitkän koron rahastot sijoittavat varansa pääosin pitkäaikaisiin, esimerkiksi valtion, julkisyhteisöjen tai yritysten liikkeelle laskemiin joukkolainoihin, joiden laina-aika on yli vuoden. Tällaiset rahastot hakevat korkeampaa tuottoa ja niiden korkoriskikin on suurempi kuin lyhyen koron rahastoilla. Rahaston riski ja samalla tuotto riippuu myös siitä sijoittaako rahasto esimerkiksi valtion vai yritysten lainoihin, sillä luottoriski yrityksillä on suurempi. Yrityksen riski joutua konkurssiin on suurempi kuin verotuloja

saavan valtion. Näitä valtion ja julkisyhteisöjen lainoihin sijoittavia rahastoja kutsutaan usein obligaatorahastoiksi. Yrityslainoihin sijoittavat rahastot voidaan taas jakaa kahteen eri ryhmään: yrityslainarahastoiksi ja high yield -rahastoiksi. Näistä jälkimmäisessä on muita korkosijoituksia suurempi riski, sillä se sijoittaa luottoluokituksestaan huonompiin yrityksiin. (Pesonen 2011, 129-131; Puttonen & Repo 2011, 199; Sp-Rahastoyhtiö Oy 2014, 5.)

Lyhyen koron ja pitkän koron rahastojen lisäksi voidaan sanoa olevan myös vielä keskipitkän koron rahastoja. Nämä korkorahastot sijoittavat sekä lyhytaikaisiin, että pitkäaikaisiin korkoinstrumentteihin. Suhde näiden kahden välillä riippuu siitä millaiset korkomarkkinoiden tuotto-odotukset ovat. Keskipitkän koron rahasto on siis eräänlainen yhdistelmä korkorahasto. (Pesonen 2011, 129.)

Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat varansa pääasiassa osakkeisiin. Tarkemmat sijoituskohteiden valintaperusteet käyvät ilmi sijoitusrahastojen rahastoesitteestä, josta käy ilmi rahaston sijoituspolitiikka. (Puttonen & Repo 2011, 66.) Sijoituspolitiikka antaa myös viitteitä rahaston riskistä ja siitä on johdettavissa rahaston riskitaso. Mikäli rahasto sijoittaa kansainvälisesti eri toimialoihin voidaan sen riskiä pitää pienempänä kuin jos se sijoittaa vain puhtaasti tietylle toimialalle. Myös esimerkiksi kehittyville markkinoille sijoittavalla rahastolla on yleensä suurempi riski kuin kehittyneisiin maihin sijoittavalla rahastolla. (Sp-Rahastoyhtiö Oy 2014, 4.)

Osakerahastoja voidaan jaotella monin eri tavoin sen mukaan, mihin rahasto sijoittaa varojaan. Jaottelua voidaan tehdä esimerkiksi sijoituskohteiden maantieteellisen sijainnin mukaan. Sijoitusalueena voi olla esimerkiksi kotimaa, euroalue, Eurooppa, Pohjoismaat, koko maailma tai kehittyvät markkinat kuten Venäjä, Baltia, Latinalainen Amerikka tai Aasia. Osakerahastot voidaan jaotella myös sen mukaan minkä tyyppiin tai kokoihin yhtiöihin se sijoittaa. Rahaston sijoituspolitiikkana voi olla sijoittaa esimerkiksi niin sanottuihin blue chip -yhtiöihin eli suuriin ja vakavaraisiin yrityksiin tai vastaavasti small cap -yhtiöihin eli pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Osakerahasto

voi myös keskittyä jonkin tietyn toimialan yrityksiin, kuten metsäteollisuuteen, lääke-teollisuuteen tai telekommunikaatioon. Sijoituskohteiden valintaperuste voi myös perustua eettisiin tai laajemmin yhteiskuntavastuuta korostaviin kohteisiin. Uutena tapana jaotella osakerahastoja on myös tehdä jaottelua perustuen sijoitustyyliin. Yrityksiä voidaan jakaa value- eli arvoyrityksiin ja growth- eli kasvuyrityksiin. Jaottelu perustuu siihen, miten markkinat odottavat yrityksen kasvattavan tulostaan. Lyhyesti sanottuna arvoyrityksiin sijoittava pyrkii ostamaan halvalla ja myymään kalliilla, kun taas kasvuyrityksiin sijoittava ostaa kalliilla ja pyrkii myymään vielä kalliimmalla. (Pesonen 2011, 134-135; Puttonen & Repo 2011, 66-67; Sp-Rahastoyhtiö Oy 2014, 6.)

Osakerahaston tuottoja voidaan verrata jonkin tietyn alueen osakeindeksiin tai toimialaindeksiin sijoituskohteiden mukaisesti. Osakerahastojen tuottotavoitteena voidaankin pitää yleisesti ylittää valittu vertailuindeksi. OMX Helsinki Cap -indeksi voisi toimia esimerkiksi Suomeen sijoittavan rahaston vertailuindeksinä ja Euro STOXX 50 -indeksi euroalueelle sijoittavan rahaston vertailuindeksinä. Kaikilla rahastoilla ei kuitenkaan välttämättä ole vertailuindeksiä. (Puttonen & Repo 2011, 68-69.)

Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot ovat rahastoja, jotka sijoittavat sekä osakkeisiin että korkoa tuottaviin kohteisiin. Näiden kahden painoarvo ja vaihtelurajat rahastossa määritellään rahaston säännöissä. Salkunhoitaja voi muuttaa sijoitusten painopistettä vaihtelurajojen sisällä markkinatilanteen mukaan. Rahastossa olevien osakkeiden ja korkojen välinen suhde voidaan jättää myös kokonaan määrittelemättä, jolloin niiden suhde riippuu markkinatilanteesta. Tällöin rahasto voi sijoittaa pääosan rahoistaan osakkeisiin tai olla lähes puhdas korkorahasto. (Pesonen 2011, 135; Sp-Rahastoyhtiö Oy 2014, 6.)

Yhdistelmärahaston tuottoa voidaan verrata valitsemalla rahaston sijoituspolitiikkaan sopivat korko- ja osakeindeksit, joita painotetaan rahaston osake- ja korkopainotusten mukaisesti. Yhdistelmärahastojen tuottotavoitteena yleensä voidaankin pitää ylittää valitut vertailuindeksit. Salkunhoitajan tekemät allokaatiomuutokset rahastossa, eli

korke- ja osakepainotuksen muutokset eivät aiheuta sijoittajille mahdollisia myyntivoittoveroja. (Pesonen 2011, 136.)

Yhdistelmärahastojen riskit vaihtelevat sen mukaan, millä suhteella varat on jaettu osake- ja korkosijoitusten kesken. Mitä korkeampi osakepaino rahastossa on, sitä suurempi markkinariski rahastoon liittyy. Yleistäen voidaan ajatella, että yhdistelmärahastojen riski sijoittuu korko- ja osakerahastojen väliin. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018; Sp-Rahastoyhtiö Oy 2014, 6.)

Erikoissijoitusrahastot

Sijoitusrahastolaki 29.1.1999/48 määrittelee sijoitusrahastot sijoitusrahastodirektiivin mukaisiin sijoitusrahastoihin ja erikoissijoitusrahastoihin. Korko-, osake- ja yhdistelmärahastot kuuluvat sijoitusrahastodirektiivin mukaisiin sijoitusrahastoihin ja niille sijoitusrahastolaki asettaa yksityiskohtaiset säännöt, miten riskit on hajautettava. Erikoissijoitusrahastot ovat taas rahastoja, jotka poikkeavat tästä laista riskin hajauttamisen suhteen ja niiden sijoitustoiminnasta säädetään erikseen sijoitusrahastolain luvussa 12. Laki määrää, että tavallisissa sijoitusrahastoissa on oltava vähintään 16 eri sijoituskohdetta, mutta erikoissijoitusrahastoissa voi näitä kohteita olla vähemmän. Erikoissijoitusrahastojenkin on kuitenkin hajautettava riskiä sijoittamalla useisiin kohteisiin, mutta niillä ei välttämättä ole määritelty mitään prosenttirajoja yksittäisten sijoitusten suhteen. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018; Puttonen & Repo 2011, 70; Sp-Rahastoyhtiön www-sivut 2018.)

Erikoissijoitusrahastot voivat siis sijoittaa vapaammin varojaan ja ottaa halutessaan suurempia riskejä kuin sijoitusrahastodirektiivin mukaiset sijoitusrahastot. Ne voivat esimerkiksi keskittää sijoituksensa vain tietylle toimialalle tai maantieteelliselle alueelle. (Pesonen 2011, 136.) Rahaston säännöistä käy kuitenkin aina ilmi sen hajautusta koskevat määräykset, joita salkun hoitajan on noudatettava (Puttonen & Repo 2011, 70).

3.2 Osakesijoittaminen – pitkällä tähtäimellä kannattavin sijoitusmuoto

Osake on osuus jostakin yhtiöstä ja pörssi on markkinapaikka, joissa näillä eri yhtiöiden osakkeilla käydään kauppaa. Pörssissä yhtiöiden osakkeiden ja samalla koko yhtiön arvo määritellään. (Pesonen 2011, 94.) Osakesijoitusten tuotot muodostuvat yhtiöiden jakamista osingoista ja myyntivoitoista. Osakkeiden hinnanvaihtelu voi olla välillä suurtakin ja tämän takia osakesijoittamiseen liittyvät riskitkin voivat olla suuria. Tätä riskiä voidaan kuitenkin pienentää hajauttamalla sijoituksia ajallisesti, maantieteellisesti sekä toimialakohtaisesti. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018.)

Osakesijoittamisen aloittaminen vaatii ennalta säästettyjä varoja enemmän kuin esimerkiksi pelkän rahastosäästämisen aloittaminen. Kirjassa Onnistu osakemarkkinoilla Lindström & Lindström määrittävät, että osakesalkussa olisi hyvä olla vähintään kymmenen eri yhtiön osaketta, jolloin saavutettaisiin jo suurin osa hajauttamisen hyödyistä (Lindström & Lindström 2011, 3.2). Vaikka varojaan ei heti näin moneen osaan jakaisi, menee hyvin hajautetun osakesalkun keräämiseen aikaa, sillä aivan pieniä osakesijoituksia ei kustannussyistä kannata tehdä (Pörssisäätiö 2017a). Osakesijoittamisessa olisi hyvä kiinnittää huomiota myös muun sijoitusomaisuuden allokointiin ja jakaa varojaan myös muihin sijoitusluokkiin osakesijoittamisen suurempien riskien vuoksi (Lindström & Lindström 2011, 3.3).

Pitkällä aikavälillä ja historiallisesti katsottuna osakkeita voidaan pitää kannattavimpana sijoituskohteena. Osakesijoittaminen vaatii kuitenkin sijoittajalta riskinsietokykyä sekä pitkäjänteisyyttä. Varoja kannattaa olla valmis sijoittamaan vähintään muutamiksi vuosiksi, koska pitkällä aikavälillä osakekurssit nousevat, mutta lyhyellä aikavälillä ne voivat heilahdella voimakkaastikin. Osakesijoittajan on myös tärkeää seurata markkinoita aktiivisesti, jotta pystyy reagoimaan markkinoiden tapahtumiin. (Pörssisäätiö 2017a; Säästöpankin www-sivut 2018.)

3.3 Vakuutussäästäminen - pitkäaikainen tapa säästää ja sijoittaa

Vakuutussäästäminen on säästämismuoto, jossa asiakas tekee henkivakuutusyhtiön kanssa sopimuksen, jolla kerryttää säästöä tulevaisuutta varten. Parhaiten vakuutussäästäminen sopii pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen, koska sopimuksissa saattaa olla vähimmäissäästämisaikoja tai vaihtoehtoisesti nostamisesta saatetaan periä huomattavia takaisinnostokuluja. Tyypillisimpiä vakuutussäästämisen muotoja ovat kapitalisaatiosopimus, sijoitusvakuutus ja säästövakuutus. Vakuutusten tuotto määräytyy sen mukaan, onko kyseessä sijoitussidonnainen, laskuperusteinen vai näiden kahden yhdistelmävakuutus. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018; Heikinheimo 2017.)

Sijoitussidonnaisen vakuutuksen tuotot perustuvat siihen millaisia sijoituksia asiakas on itse valinnut vakuutukseensa. Valittavissa on usein eri sijoitusrahastojen osuuksia tai niin sanottuja rahastokorien osuuksia, joiden arvojen kehityksiin vakuutuksen tuotot perustuvat. Riski sijoitusten arvon kasvamisesta tai pienenemisestä on asiakkaalla itsellään. Laskuperustekorkoisessa vakuutuksessa vakuutusyhtiö vastaa vakuutusmaksuista kertyneiden varojen sijoittamisesta. Tuotto näissä muodostuu tavallisesti laskuperustekorosta, joka on sovittu vakuutus sopimuksessa sekä asiakashyvityksestä. Laskuperustekorkona voidaan pitää joko kiinteää korkoa tai johonkin korkotekijään sidottua korkoa kuten esimerkiksi 3 kk:n Euriboria. Asiakashyvityksestä vakuutusyhtiö päättää itse vuosittain. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018.)

Vakuutussäästämisen etuja suoraan rahastosäästämiseen verrattuna ovat verotukselliset edut. Kun sijoittaminen tapahtuu vakuutuskuoren sisällä, on se verovapaata. Asiakkaan vaihtaessa sijoituskohteesta toiseen vakuutuksen sisällä, ei mahdollisista voitoista tarvitse maksaa veroa. Verot tulevat maksettavaksi vasta siinä vaiheessa, kun rahat nostetaan ulos vakuutuksesta. Tämä mahdollistaa korkoa korolle ilmiön, josta vakuutussäästämisen hyöty syntyy. Mitä pidempään sijoituksia pitää ja mitä suurempia tuottoja saa, sitä suurempi on vakuutuksesta saatu hyöty. Vakuutuksen sisällä tehtävistä sijoituskohteiden vaihdoista ei myöskään peritä merkintä-, lunastus- tai vaihtopalkkioita toisin kuin suorissa rahastosijoituksissa. Mikäli vakuutuksesta haluaa nostaa kesken vakuutusajan säästöjä, on mahdollista nostaa vain pääomaa, jolloin ei myöskään tule veroja maksettavaksi. Kääntöpuolena vakuutuksen sisällä tehtävästä

kaupasta on se, että mahdolliset tappiot eivät ole vähennyskelpoisia verotuksessa. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018; Heikinheimo 2017; Martikainen 2018.)

Vakuutussäästämisen hyötyjä syö sen korkeammat kulut verraten esimerkiksi pelkään rahastosäästämiseen. Vakuutussäästämisessä kuluja peritään vakuutukseen liitettyjen sijoituskohteiden lisäksi myös itse vakuutuksesta. Pitkäaikaisen säästöajan vuoksi myös mahdolliset verolainsäädännön muutokset voivat vaikuttaa vakuutussäästämisestä saatuihin etuihin. Varsinkin viime vuosina on vakuutussijoitusten veroetuja leikattu ilman varoituksia ja niin, että leikkaukset ovat kohdistuneet myös vanhoihin sopimuksiin. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018; Heikinheimo 2017.)

Säästöpankki tarjoaa vakuutussäästämisen tuotteina Säästövakuutusta, Säästöpankki Elämänvaraa ja Eläkevakuutusta. Nämä eri vakuutussäästämisen muodot ja niihin liittyvät erityispiirteet on esitelty tarkemmin alla.

Säästövakuutus

Säästövakuutus on pitkäaikaiseen säästämiseen tarkoitettu säästöhenkivakuutus, jossa tietty henkilö on aina vakuutettuna. Sopimus voidaan tehdä määräajaksi päättymään haluttuna ajankohtana tai toistaiseksi voimassa olevaksi. Vakuutuksenottaja voi määrätä edunsaajan, jolla on oikeus vakuutuksen mukaiseen henkivakuutuskorvaukseen vakuutuksenottajan kuollessa tai määräajan päättyessä. Säästövakuutuksen avulla voi siis säästää itselleen tai määrittämälleen henkilölle tai henkilöille. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018; Sp-Henkivakuutus Oy 2018b.)

Säästöpankin Säästövakuutukseen liittyy aina kuolemanvaraturva, joka on 100 % vakuutussäästöstä. Edunsaajalle maksettavaa kuolintapaussummaa ei lasketa kuolinpesän varallisuuteen eikä siitä voi määrätä testamentilla. Edunsaajamääräys on siis itsenäinen vakuutuskorvausta koskeva määräys, eivätkä testamentti tai avio-oikeus vaikuta vakuutuskorvauksen maksuun. On siis tärkeää muistaa muuttaa myös tarvittaessa vakuutuksen edunsaajamääräystä. Edunsaajaksi voidaan määrätä puoliso, lapset, puoliso ja lapset, omaiset, nimetyt edunsaajat tai kuolinpesä. (Sp-Henkivakuutus Oy 2018b; Vuohijoki 2017.)

Säästöpankki Elämänvara

Säästöpankki Elämänvara on yhdistelmävakuutus, joka koostuu kapitalisaatiosopimuksesta ja vakavan sairauden turvasta. Kapitalisaatiosopimus poikkeaa esimerkiksi säästövakuutuksesta siten, että sen perusteella ei vakuuteta ketään. Sopimus solmitaan tämän takia aina tietyksi määräajaksi, koska ei ole mitään tiettyä vakuutustapahtumaa, joka päättäisi sopimuksen. (Heikinheimo 2017; Sp-Henkivakuutus Oy 2017a.)

Säästöpankki Elämänvaran voi ottaa 18-59-vuotias, Suomessa vakituisesti asuva henkilö ja vakuutus päättyy viimeistään vakuutetun täyttäessä 65 vuotta. Mikäli vakuutettu sairastuu syöpään, sydäninfarktiin tai aivohalvaukseen vakuutusaikana, maksetaan hänelle 20 000 € tai 40 000 € kertakorvaus verovapaasti oman valinnan mukaan. Säästöt ovat nostettavissa, milloin tahansa joko osissa tai kerralla. Säästöpankki Elämänvarassa yhdistyvät siis pitkäaikaissäästäminen ja vakavan sairauden turva, jonka kuukausimaksu määräytyy vakuutetun iän ja tupakoinnin mukaan. (Sp-Henkivakuutus Oy 2017a.)

Eläkevakuutus

Yksilöllinen eläkevakuutus on pitkäaikaiseen säästämiseen tarkoitettu sopimus, johon sisältyy henkivakuutusturva. Sen avulla voidaan täydentää lakisääteisen eläkkeen määrää. Vakuutetun saavuttaessa syntymävuotensa ja sopimuksen tekoajan perusteella määräytyvän iän aletaan eläkettä maksamaan toistuvina erinä kuukausittain. Mikäli sopimus on tehty 1.1.2013 tai sen jälkeen aletaan eläkettä maksamaan vakuutuksesta alla olevan taululukko 1. mukaisesti. Eläkeikä on vähintään 10 vuotta. (Sp-Henkivakuutus Oy 2018a, 3-4.)

Taulukko 1. Syntymävuoden vaikutus eläkemaksujen alkamiseen.

Syntymävuosi	Eläkeikä, vuotta
1957 tai aiemmin	68
1958 - 1961	69
1962 tai myöhemmin	70

Eläkevakuutuksen varat on tarkoitettu nostettavaksi vasta kun määritelty eläkeikä on täytynyt muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Tällaisia tapauksia ovat ero aviopuolisosta, aviopuolison kuolema, yli vuoden työttömyys sekä mikäli vakuutetulle on myönnetty eläkelainsäädännön mukainen eläke pysyvän työkyvyttömyyden tai pysyvän osatyökyvyttömyyden perusteella. Näissä tapauksissa vakuutetun on itse haettava takaisinnostoa kirjallisella hakemuksella tiettyjen aikarajojen puitteissa. (Sp-Henkivakuutus Oy 2018a, 5.)

Veroetuna Eläkevakuutuksessa on samoin kuin muissakin vakuutuksissa se, että sijoituskohteita vaihdettaessa ei niille muodostunutta arvonnousua tai korkoa veroteta ennen kuin vakuutussäästöt nostetaan eläkkeenä. Yksityishenkilöt voivat myös vähentää eläkevakuutukseen maksettuja vakuutuksiaan verotuksessa yhteensä 5000 € vuodessa. (Sp-Henkivakuutus Oy 2018a, 7.)

3.4 Sijoitusneuvonta

Pankit tarjoavat asiakkailleen sijoitusneuvontaa, jolla tarkoitetaan joko asiakkaan pyynnöstä tai pankin aloitteesta tapahtuvaa suositusten antamista rahoitusvälineisiin liittyvästä liiketoimesta (Kontkanen 2015, 132). Sijoituspalveluja ja niitä tarjoavia yrityksiä säännellään sijoituspalvelulaissa (747/2012). Vuoden 2018 alusta voimaan tuli rahoitusvälineiden markkinat- direktiivin uudistus, MiFID II -direktiivi (2014/65/EU), joka toi parannusta sijoittajansuojaan, sekä lisäsi rahoitusvälineiden kaupankäynnin läpinäkyvyyttä. Sen tavoitteena on asiakkaan edun korostaminen palvelun tarjoamisen kaikissa vaiheissa. (Säästöpankki 2018a; Valtiovarainministeriön www-sivut 2018.)

Sijoitusneuvonnassa pankki tuottaa asiakkaalleen yksilöllisen suosituksen tiettyyn rahoitusvälineeseen liittyväksi liiketoimeksi. Pelkkä tuotteista keskustelu asiakkaan kanssa tai niiden ominaisuuksien esittely yleisellä tasolla ei ole sijoitusneuvontaa. Myöskään niin sanottu tuotemyynti eli asiakkaan aloitteesta tapahtuva rahoitusvälineeseen liittyvä liiketoimi, jossa pankki toimii vain liiketoimen toteuttajana tai välittäjänä ei ole sijoitusneuvontaa. Suositusten antaminen lasketaan siis sijoitusneuvon-

naksi silloin, kun se esitetään asiakkaalle soveltuvana ja siinä on otettu huomioon asiakkaan yksilölliset olosuhteet kuten sijoitustavoitteet ja riskinotto-kyky. (Säästöpankki 2018a.)

Sijoituspalveluiden tarjoajille on asetettu sääntelyssä selonottovelvollisuus ja tiedonantovelvollisuus ennen sijoitusneuvonnan antamista. Selonottovelvollisuus tarkoittaa sitä, että ennen sijoitustuotteiden tarjoamista on pankin selvitettävä asiakkaalta hänen tietämyksensä ja kokemuksensa tarjotusta tuotteesta tai palvelusta, asiakkaan taloudellinen tilanne, tappionsietokyky, riskiraja ja sijoitustavoitteet. Asiakkaalle annettava sijoitusneuvonta pohjautuu näihin asiakkaan antamiin tietoihin ja mikäli pankki katsoo, ettei rahoitusväline tai palvelu sovi asiakkaalle, on pankin ilmoitettava tämä asiakkaalle, eikä se silloin voi suositella sitä hänelle. Pankki selvittää saamiensa tietojen perusteella vastaako annettava sijoitusneuvonta asiakkaan sijoitustavoitteita, kykeneekö asiakas kantamaan mahdollisen taloudellisen riskin ja onko asiakkaan sijoituskokemus ja -tietämys riittävä ymmärtämään ehdotettuun ratkaisuun liittyvät riskit. (Säästöpankki 2018a; Säästöpankki 2018b, 1.)

Tiedonantovelvollisuus tarkoittaa taas sitä, että sijoituspalvelun tarjoajan on annettava ei-ammattimaiselle asiakkaalle sopimuksen ehdot ja riittävät tiedot palveluntarjoajasta ja tarjottavista palveluista hyvissä ajoin ennen sopimuksen solmimista. Tietoa on annettava esimerkiksi kuluista ja palkkioista, rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä riskeistä, toimeksiantojen toteutumipaikoista, omaisuudenhoidosta ja sijoitusstrategioista sekä asiakasvarojen säilyttämisestä. Tiedot on annettava asiakkaalle henkilökohtaisesti ja pysyvällä tavalla. (Finanssivalvonnan www-sivut 2018.)

Sijoitusneuvonta voi olla joko riippumatonta tai ei-riippumatonta neuvontaa. Säästöpankkien tarjoama sijoitusneuvonta on luonteeltaan ei-riippumatonta, koska suositeltavat ratkaisut koostuvat pääasiassa Säästöpankkiryhmään kuuluvien yhteisöjen liikkeeseen laskemiin tuotteisiin (Säästöpankki 2018b, 1). Riippumaton sijoitusneuvonta eroaa ei-riippumattomasta sillä, että siinä sijoituspalveluyrityksen on arvioitava riittävä valikoima rahoitusvälineitä, eivätkä tarjottavat rahoitusvälineet saa rajoittua vain sellaisiin välineisiin, joita se on itse tai sille läheinen yhteisö on laskenut liikenteeseen (Valtiovarainministeriö 2017, 28).

Säästöpankissa sijoitusneuvontaa annetaan käymällä asiakkaan kanssa läpi Oman talouden tuokio. Oman talouden tuokio on säästöpankin asiakaskohtaaminen, jossa käydään läpi asiakkaan taloudellinen kokonaistilanne ja keskustellaan asiakkaan haaveista, tarpeista ja mahdollisuuksista. Oman talouden tuokion päätteeksi asiakas saa itselleen mukaansa oman suunnitelman tulevaisuutta varten. Suunnitelmassa on käyty läpi asiakkaan tulot ja menot, varallisuus, määritetty säästä- sijoittajaprofiili ja lopuksi annettu säästöehdotus. (Säästöpankin www-sivut 2018.)

4 NUORET SÄÄSTÄJINÄ JA SIOITTAJINA

Ihmisen elämän voidaan ajatella jakautuvan kolmeen eri vaiheeseen säästämisen kannalta: varallisuuden kertymiseen (ikävuodet 20-54), kultaisiin vuosiin (55-64) ja eläkeikään (yli 65 vuotta). Koska ihmisen tarpeet ovat erilaisia iän mukaan, tulee iän heijastaa myös tapaa, jolla missäkin vaiheessa sijoitetaan. Näin ollen nuoren sijoitussalkun tulee olla hyvinkin erilainen kuin esimerkiksi eläköitymistä suunnittelevan. (Havia, Lappalainen & Rinta-Loppi 2014, 242; Puttonen & Kivisaari 1998, 30.)

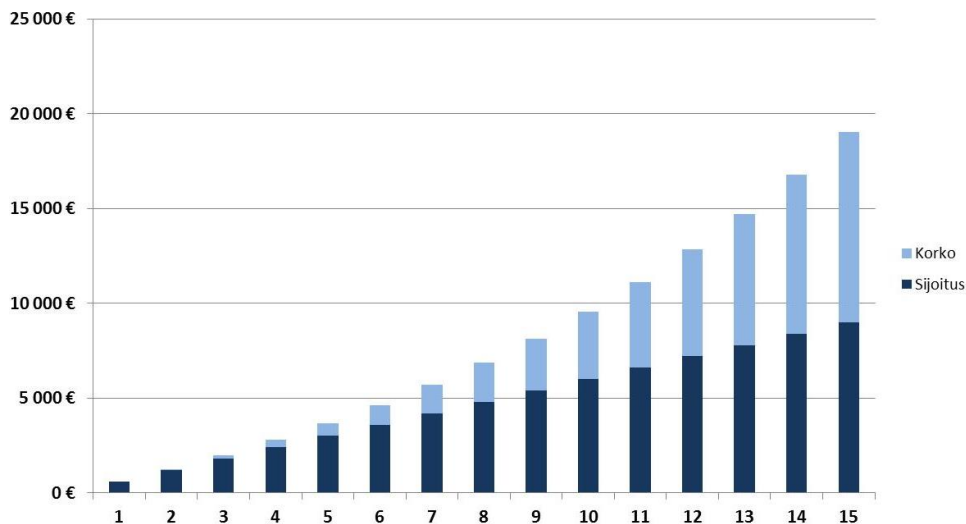
4.1 Nuoren sijoitusstrategia ja sijoittamisen aloittaminen

Riskinsietokyky vaihtelee iän mukaan. Mikäli nuori sijoittaa pitkällä tähtäimellä kannattaa hänen keskittyä varallisuutensa kasvattamiseen. Tällöin kun sijoitushorisontti on riittävän pitkällä ei sijoitusten arvon yhtäkkinen romahdus ole katastrofi vaan on aikaa odottaa seuraavaa nousukautta. Nuoren sijoitusstrategia voi siis olla hyvinkin aggressiivinen, koska kertynyttä varallisuutta on tässä vaiheessa todennäköisesti vielä vähän, mutta sijoitusaika on kuitenkin pitkä. Käytännössä tämä näkyy siinä, että nuori voi painottaa osakkeita sijoitussalkussansa reilustikin ja iso osa näistä voi vielä koostua kehittyvien maiden osakkeista. Sijoitusgurut ovatkin suosittaneet, että nuorilla pitkäaikaissäästäjillä osakepaino salkussansa voisi olla jopa 70-90 prosenttia ja loppuosa sijoituksista pitkissä koroissa, jotka hieman tasapainottaisivat salkun arvonvaihteluita. Ajan kuluessa korkosijoitusten määrää on kuitenkin syytä nostaa, jotta vanhempana

saavutetaan maltilliset tuotot suuria tappioita välttäen. (Havia ym. 2014, 242-243; Pomell 2012.)

Nuorilla varallisuuden kartuttaminen saattaa kuitenkin olla ongelmallista, koska tyypillisesti tähän ikään liittyy aktiivinen harrastaminen, perheen perustaminen sekä lapsien ja asunnon hankkiminen. Tärkein asia säästämässä ja sijoittamisessa on kuitenkin, että sen alkuun pääsisi mahdollisimman aikaisin. Sanotaankin, että otollisin ajankohta aloittaa säästäminen oli eilen, koska aika on säästäjän puolella. Sijoittamista aloittavalle nuorelle olisikin tärkeää kehittää sijoittamisesta ja säästämistä elämäntapa. Opiskellessaan nuoret ovat tottuneet tulemaan toimeen vähällä, mutta valmistuttuaan ammattiin ja tulojen noustessa usein myös kulutusaste nousee. Näin ei kuitenkaan välttämättä tarvitsisi olla vaan olisi hyvä pyrkiä laittamaan edes pieni osa tuloista säästöön. Tuloista säännöllisesti kuukausittain sijoitetut säästöt kerryttävät suhteellisesti enemmän edullisia osakkeita sijoitussalkkuun. Tasaisesti kertyvät sijoitukset kasvattavat säästöjä tällä tavoin ihan itsestään ja saavutetut tavoitteet kannustavat säästämään lisää. (Havia ym. 2014, 246; Martikainen 2018; Pomell 2012; Puttonen & Kivisaari 1998, 30-31.)

Pitkäjänteisyys palkitseekin sijoittajan, jonka sijoituskohteet on valittu huolella. Mitä pidemmän aikaa pystyy sijoittamaan, sitä enemmän tuottoa saa sijoituksilleen. Tämän mahdollistaa korkoa korolle ilmiö eli tuoton kertymisen tuottojen päälle. Tällä tavoin tuotto on joka vuosi hieman edellistä suurempi ja ajan kuluessa se kasvaa eksponentiaalisesti hyvinkin suureksi. Kuviossa 2 on esitetty sijoituksen arvon kehittymistä, kun kuukausittain on sijoitettu 50 euroa oletuksena, että sijoitukselle saadaan 10 prosentin vuosituotto. Tummemmalla värillä on kuvattu sijoitettua pääomaa ja vaaleammalla värillä sijoituksen korkoa eli tuottoa. Ensimmäisinä vuosina sijoituksen arvoa kasvattaa pääasiassa vain kuukausittain sijoitettava 50 euroa, mutta ajan kuluessa tuoton osuus kuitenkin kasvaa ja voimistuu. 15 sijoitusvuoden jälkeen tuottojen osuus on kasvanut jo sijoitettua summaa suuremmaksi. Sijoittamisen aloittaminen mahdollisimman varhain siis kannattaa, vaikka vain pienelläkin rahasummalla. (Pesonen 2011, 21; Pörsisäätiö 2017b.)

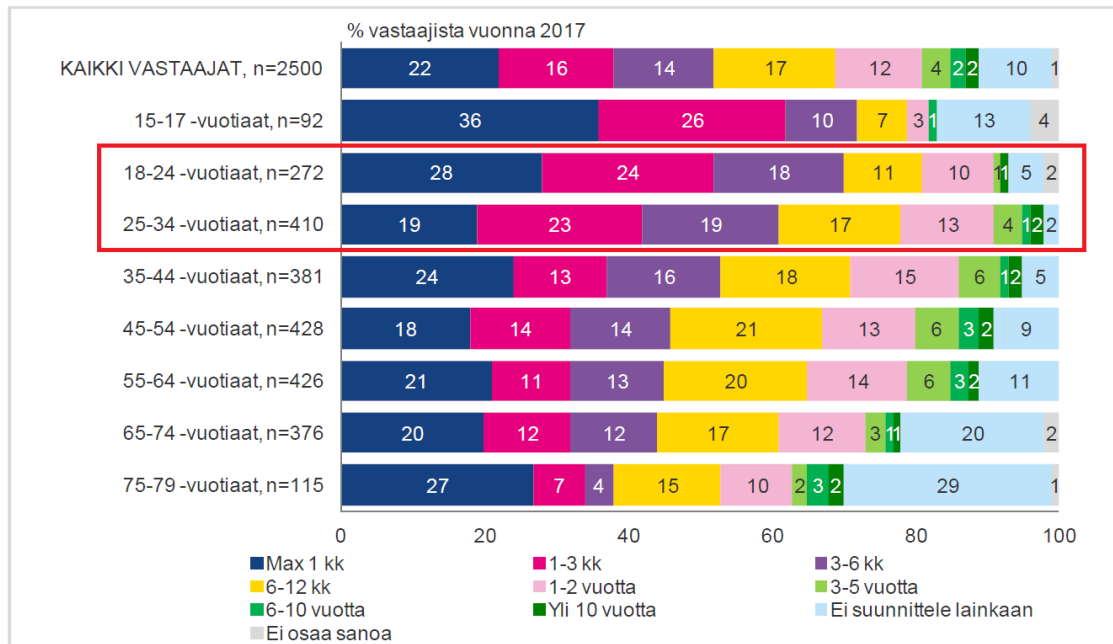
Kuvio 2. 50 euron kuukausisijoituksen arvon kehittyminen oletuksena, että sijoitukselle saadaan 10 prosentin vuosituotto (Pörssisäätiö 2017b).

4.2 Tutkimuksia nuorten sijoitustottumuksista ja rahan käytöstä

Finanssiala ry tutkii kotitalouksien rahankäyttöä 1-2 vuoden välein ja viimeisin heidän tutkimuksensa kyseisestä aiheesta on tehty vuonna 2017. Kohderyhmänä tutkimuksessa olivat 15-79 -vuotiaat henkilöt Manner-Suomesta. Alla on poimintoja Finanssiala ry:n tutkimuksesta säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat, jotka koskettavat 18-32 -vuotiaiden nuorten säästämistä. Tutkimuksessa osa kysymyksistä on avattu ikäryhmittäin ja tähän työhön on poimittu niistä kaksi ryhmää: 18-24 -vuotiaat ja 25-34 -vuotiaat. (Finanssiala ry 2017, 7.)

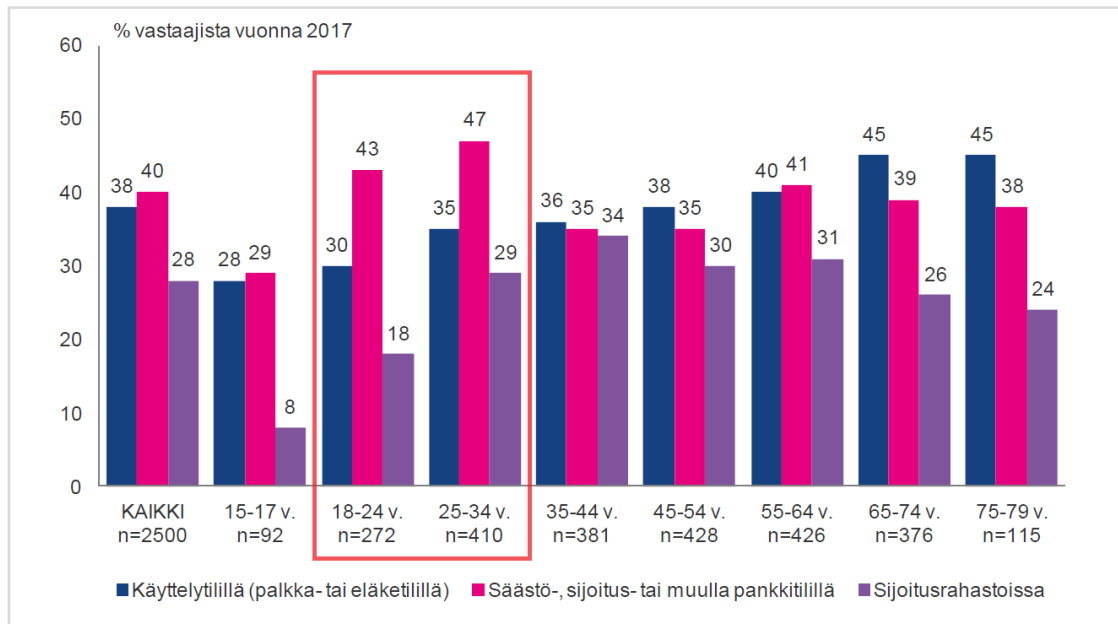
Nuorten raha-asioiden suunnitelmallisuudesta kyselyssä tutkittiin sitä, kuinka pitkällä aikavälillä vastaajat suunnittelevat raha-asioitaan. Kuviossa 3 on merkitty punaisella värillä 18-34 -vuotiaita koskevat tulokset. Kuvioista nähdään, että nuoret eivät suunnittele kovinkaan pitkällä tähtäimellä raha-asioitaan. 18-24 -vuotiaista yli 50 % suunnittelee maksimissaan 3 kuukauden päähän raha-asioitaan ja 25-34 -vuotiaillakin tämä luku on 42 %. (Finanssiala ry 2017, 9.)

Kuvio 3. Kuinka pitkällä aikavälillä raha-asioita suunnitellaan ikäryhmittäin (Finanssiala ry 2017, 9).

Omia menojaan säännöllisesti seuraa 18-24 -vuotiaista 68 % ja satunnaisesti 28 %. Samat luvut 25-34 -vuotiailla ovat 69 % ja 26 %, loput eivät joko seuraa lainkaan tai eivät osaa sanoa. Tutkimuksessa todetaankin, että nuorten täyttäessä 18-vuotta alkavat he seuraamaan menojaan yhtä säännöllisesti kuin kaikki suomalaiset keskimäärin. Tätä ennen 15-17 -vuotiailla menojen seuraaminen on selvästi keskimääräistä harvinaisempaa. (Finanssiala ry 2017, 10.) Tutkimuksessa tutkittiin myös sitä, millaisiin eri sijoitus- ja säästämismuotoihin kyselyyn vastanneet säästivät varojaan. Kolme yleisintä säästämismuotoa olivat käyttelytili, säästö-, sijoitus tai muu pankkitili sekä sijoitusrahastot. Näihin kolmeen suosituimpaan sijoitusmuotoon säästettävät varat jaoteltiin vielä ikäryhmittäin, jotka näkyvät kuviossa 4. (Finanssiala ry 2017, 12-13.)

Kuvio 4. Säästämismuodot eri ikäryhmittäin (Finanssiala ry 2017, 13).

Kuviosta 4 nähdään, että 18-34 -vuotiaat säästävät selvästi enemmän säästö-, sijoitus- tai muulle pankkitilille kuin muut ikäryhmät. Rahastoihin 18-24 -vuotiaista säästää 18 % ja 25-34 -vuotiaista 29 %. Tutkimuksessa todetaan, että verrattaessa tuloksia vuonna 2015 tehtyyn tutkimukseen on rahasto- sekä osakesäästäjien osuus kasvanut lähes kaikissa ikäryhmissä, mutta suurin kasvu on ollut juuri 18-34 -vuotiailla. Heillä kasvu on ollut seitsemän prosenttiyksikköä enemmän kuin vuoteen 2015 verrattaessa. (Finanssiala ry 2017, 11.)

Säästöpankki on myös tehnyt tutkimuksia säästämisestä ja vuonna 2016 tehdystä Näin Suomi Säästää -tutkimuksesta käy ilmi, että suomalaiset nuoret ovat lisänneet säästämistään. Sen mukaan 14-25 -vuotiaista aikoo lisätä säästämistään 54 %. Suurimpina esteinä säästämislle nuorista 73 % sanoi olevan pienet tulot ja 39 %, että kaikki rahat tarvittiin elämiseen. Nuoret eivät nähneet ongelmana huonoja tuotto-odotuksia tai epävarmuutta globaalista taloustilanteesta. Usko oman talouden paranemiseen seuraavan vuoden aikana oli myös nuorilla korkea, verrattuna kaikkiin ikäryhmiin. Nuorista 48 % uskoi taloutensa parantuvan ja 21 % heikentyvän. (Talouselämä 2015.)

Vuonna 2017 finanssipalveluihin erikoistunut Investium on myös teettänyt tutkimuksen suomalaisten rahankäytöstä. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat 18-70 -vuotiaat

suomalaiset ja tutkimukseen vastasi 1000 vastaajaa eri puolilta Suomea. Tutkimuksesta käy ilmi, että jopa neljä viidestä kyselyyn vastanneesta on sitä mieltä, että nuorten heikot taloustaidot ovat yhteiskunnallinen ongelma. Tämä näkyy esimerkiksi pikavippien ja maksuhäiriöiden määrän kasvuna, mikä on erityisesti nuorten kohdalla viime vuosien aikana kiihtynyt. Investiumin vuonna 2016 teettämän tutkimuksen mukaan suomalaiset olivatkin sitä mieltä, että kouluissa ei opeteta riittävästi sijoitus- ja säästämisosaaamiseen liittyviä taitoja. (Markkinointi&Mainonta 2017.) Saman suuntaisen tulos käy ilmi myös Säästöpankkiryhmän vuonna 2017 tekemästä Raha töihin -kyselystä. Kysely oli suunnattu alle 25 -vuotiaille nuorille ympäri Suomea ja siihen vastasi 977 vastaajaa. Sen mukaan erityisesti säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvät aiheet kiinnostivat nuoria, mutta sitä ei heidän mielestään opeteta kuitenkaan riittävästi kouluissa. 80 % nuorista tahtoi enemmän rahan liittyvää opetusta kouluun. (Säästöpankin lehdistötiedote 2017.) Investiumin tutkimuksesta käy kuitenkin ilmi, että nuorilla on suhteellisen realistinen kuva siitä, miten varallisuus tavallisimmin kerääntyy. 18-24 -vuotiaista vaurastuisi mieluiten säästämällä 30 %, kovalla työnteolla 26 % ja sijoittamalla 19 %. Vastaajista 14 % haluaisi myös mieluiten vaurastua lottoamalla, mutta vain 4 % perimällä ja 3 % uhkapelaamalla. (Markkinointi&Mainonta 2017.)

5 KYSELYN SUORITTAMINEN

Opinnäytetyön ja samalla kyselyn tavoitteena oli selvittää nuorten säästämisen- ja sijoittamistottumuksia, sekä tietämystä eri säästö- ja sijoitusmuodoista. Kyselytutkimuksella pyrittiin löytämään vastauksia siihen millaisiin säästämisen- ja sijoittamistuotteisiin nuoret tällä hetkellä säästävät ja kuinka paljon. Tämän lisäksi kyselyssä pyrittiin selvittämään, minkä verran nuorilla on tietoa eri säästämisen ja sijoittamisen muodoista ja mitä kanavia pitkin nuoret haluaisivat kuulla näistä lisää. Kyselyn vastausten perusteella pohdittiin vielä, miten pankki voisi tukea, kannustaa ja ohjeistaa nuoria lisää säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvissä asioissa.

5.1 Tutkimusmenetelmä

Työssä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimustapaa. Siinä tutkittavaa asiaa selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyvien kysymysten avulla ja tuloksia havainnollistetaan taulukoilla ja kuvaajilla. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla saadaan vastauksia kysymyksiin: mikä, missä, paljonko ja kuinka usein? Jotta kvantitatiivinen tutkimus olisi luotettava edellyttää se riittävän suurta ja edustavaa otantaa, joka saadaan yleensä käyttämällä vakioitua tutkimuslomaketta, jossa on valmiiksi annetut vaihtoehdot. (Heikkilä 2014, 15.)

Opinnäytetyö suoritettiin poikittaistutkimuksena, eli tutkittavaa kohdetta tai ilmiötä tutkittiin tietyinä ajankohtana. Se on niin sanottu kertaluontoinen tutkimus, joka kattaa vain yhden ajankohdan. (Heikkilä 2014, 14; Jyväskylän avoimen yliopiston www-sivut 2017.) Tutkimusstrategiana oli survey-tutkimus, jossa kerätään aineistoa kysely- tai haastattelumenetelmillä, mikä on taloudellista ja tehokasta, kun tutkittava joukko on suuri. Aineistosta saadut tutkimustulokset pyritään yleistämään koskemaan havaintoyksiköstä koko perusjoukkoa. (Heikkilä 2014, 17; Jyväskylän avoimen yliopiston www-sivut 2017.)

Aineistoa lähdettiin opinnäytetyöhön keräämään kyselytutkimuksella. Kyselytutkimus oli standardoitu eli asiasisältö kyselyssä oli täsmälleen samanlainen jokaiselle siihen vastaavalle. Vastaaja luki itse kirjallisesti kyselylomakkeelta kysymyksen ja vastasi siihen myös kirjallisesti. Tällainen aineiston keruutapa sopii hyvin suurelle hajallaan olevalle tutkimusjoukolle. Myös silloin kun kysyttävät kysymykset ovat arkaluontoisia sopii kyselylomakemuotoinen keruutapa, koska vastaajat jäävät aina tässä kyselymuodossa tuntemattomiksi. Riskinä lomakemuotoisessa kyselytutkimuksessa on, että vastausprosentti jää alhaiseksi. (Vilka 2015.)

5.2 Kyselyn toteuttaminen

Opinnäytetyön aineisto kerättiin internetissä olevalla kyselylomakkeella (liite 1). Vastaajien ikä oli rajattu koskemaan 18–32-vuotiaita. Kysely toteutettiin avoimena kyselynä eli siihen saivat vastata muutkin kuin Liedon Säästöpankin asiakkaat. Kyselyä

jaettiin Facebookin kautta Liedon Säästöpankin sivuilla sekä Vauras Nainen Facebook-ryhmässä.

Kyselytutkimuksessa käytettiin suljettuja kysymyksiä eli niissä oli vastausvaihtoehdot valmiina. Suljetut kysymykset ovat tarkoituksenmukaisia, kun on mahdollista rajata selvät vastausvaihtoehdot, jotka voidaan määritellä etukäteen ja niitä on rajattu määrä. Kysymykset kyselylomakkeella jäseneltiin tutkittavan asian pääkysymyksen, käsitteellisen viitekehyksen ja tutkimuksen tarkoituksen mukaisiksi. Kun kysymysten vastausvaihtoehdot on määritelty valmiiksi, kyselyyn vastaaminen on nopeampaa, sekä vastausten käsittelyä pystytään yksinkertaistamaan. (Heikkilä 2014, 49; Pitkäranta 2009, 62.)

Selvitettäessä millaista tietoa ja mitä kanavia pitkin kyselyyn vastanneet haluavat tietoa saada, on relevanttia käyttää sekamuotoisia kysymyksiä. Tässä kysymystyypissä osa vastausvaihtoehdoista on annettu ja osa, yleensä yksi on avoin. Tämä yksi avoin vastausvaihtoehto ”Muu, mikä?” on hyvä olla silloin, kun ei olla varmoja onko keksitty kaikkia mahdollisia vastausvaihtoehtoja. (Heikkilä 2014, 50.)

Sähköinen kysely tehtiin e-lomake sovelluksen avulla, josta tiedot sai suoraan vietyä Exceliin. Tietojen analysoinnissa käytettiin Statgraphics-ohjelmaa, jonne tiedot sai siirrettyä suoraan Excelistä. Kuvaajat ja taulukot piirrettiin Exceliä käyttämällä.

5.3 Tulosten luotettavuus

Kyselyä tehtäessä pyrittiin välttämään virheiden syntymistä ja saamaan mahdollisimman luotettavaa ja totuudenmukaista tietoa. Aina tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, jolloin tulosten luotettavuus ja pätevyys voivat vaihdella. Tämän takia kyselyn luotettavuutta arvioidaan reliabiliteetti- ja validiteettikäsitteiden avulla. Kvantitatiivisessa oppinäytetyössä pitää aina arvioida työn luotettavuutta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2016, 231; Kananen 2008, 79.)

Reliabiliteetti tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta eli käytetty mittari tuottaa samat tulokset eri mittauskerroilla. Tutkimuksen reliabiliteettia voidaan tutkia usealla

tavalla. Esimerkiksi, jos kaksi tutkijaa ovat tutkineet samaa asiaa ja päätyneet samantyyppiseen tulokseen voidaan tulosta pitää luotettavana, tai jos samaa henkilö on tutkittu eri kerroilla ja tulokset ovat samanlaiset. Opinnäytetöissä ei käytännön syistä jälkimmäistä tapaa voida juurikaan käyttää aika ja kustannus syistä. (Hirsjärvi ym. 2016, 231; Kananen 2001, 79-80.)

Validiteetti on mittari, joka mittaa tutkimuksen pätevyyttä eli mitataanko tutkimuksen kannalta oikeaa asiaa. Validiteettiin vaikuttaa esimerkiksi se ovatko kaikki vastaajat ymmärtäneet tutkimuksessa olevat kysymykset oikealla ja samalla tavalla, eli kuten tutkijakin on ne ajatellut. Tutkimuksessa käytettävä kieli onkin oltava yksiselitteistä ja ymmärrettävää. (Kananen 2008, 81-83.)

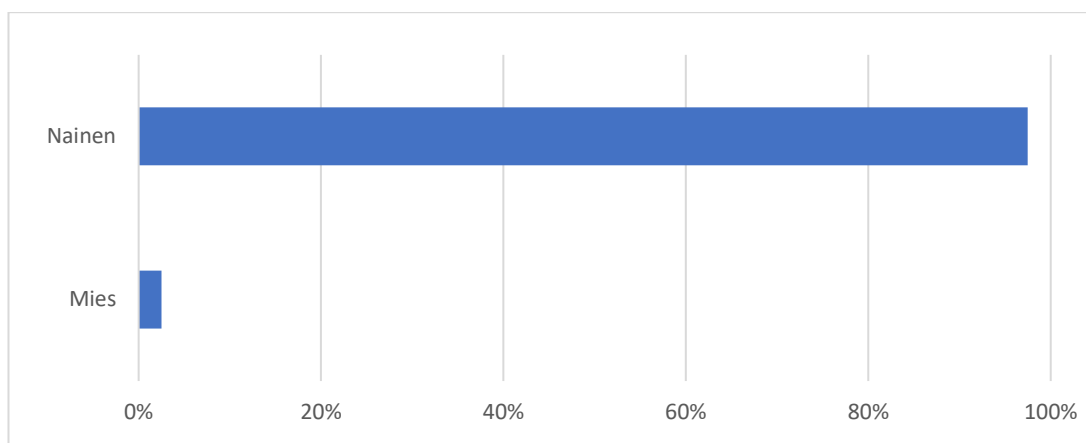
Verrattaessa kyselyä muihin saman aiheisiin kyselyihin voidaan todeta, että kyselystä saadut tulokset ovat osittain saman suuntaisia, kuin muistakin tutkimuksista saadut tulokset. Kaikkiin kyselyssä oleviin kysymyksiin ei vertailukohtaa löytynyt, mutta niihin joihin löytyi, voidaan todeta, että niiden osalta kyselyn reliabiliteettia voidaan pitää melko hyvänä. Kyselyn validiteettia tutkittaessa huomattiin kyselyyn tulleiden palautteiden perusteella, että ainakin yksi kysymys on kyselyssä aiheuttanut erilaisia vastauksia riippuen siitä, miten vastaaja on kysymyksen ymmärtänyt. Kysymys koskee ASP-tilille säästämistä, mikäli vastaaja on jo säästänyt ASP-tilille, mutta on sittemmin ostanut asunnon. Näistä vastaajista osa on kertonut vastanneensa, että säästää jo ja osa kertonut, että ei voisi ajatella säästävänsä kyseiseen kohteeseen. Kyse on kuitenkin vain yhdestä kysymyksen osasta ja muista kysymyksistä ei tällaista palautetta ole tullut. Kyselyyn vastanneet eivät myöskään edusta täysin koko perusjoukkoa, sillä vastaajien perustiedoista käy ilmi, että suurin osa vastaajista on ollut 22-32 -vuotiaita töissä käyviä ja lähes kaikki vastaajat ovat olleet naisia. Tuloksia ei tämän takia voida laajentaa koskemaan kaikkia 18-32 -vuotiaita nuoria aikuisia. Nämä kyseiset asiat vaikuttavat heikentävästi työn validiteettiin.

6 KYSELYN TULOKSET

Kysely suoritettiin 18.-29.4.2018 välisenä aikana internetissä olevalla kyselylomakkeella, joka oli tehty e-lomake sovelluksella. Vastausaika kyselyssä oli melko lyhyt, vain noin puolitoista viikkoa tiukan aikataulun vuoksi. Kysely oli rajattu koskemaan 18-32 -vuotiaita nuoria aikuisia. Kyselyä jaettiin Facebookin kautta Liedon Säästöpankin sivuilla, Vauras Nainen Facebook-ryhmässä, sekä yksittäisten henkilöiden omissa profiileissa. Vastauksia kyselyyn saatiin yhteensä 399 kpl.

6.1 Kyselyn taustamuuttujat

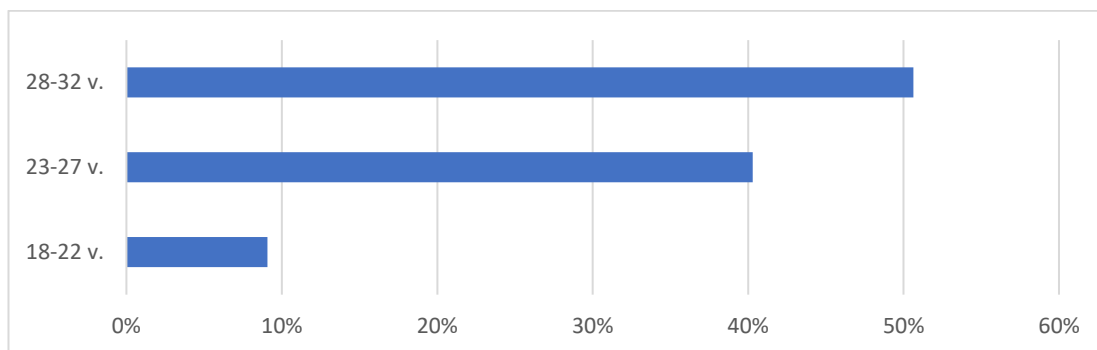
Kyselyn taustamuuttujiksi oli valittu vastaajan sukupuoli, ikä ja sosiaalinen asema. Vastaajista suurin osa eli 97 % oli naisia (kuvio 5). Koska vastaajista lähes kaikki olivat naisia, ei vastauksia tämän vuoksi voida yleistää koskemaan kaikkia 18-32 -vuotiaita nuoria. Tulos johtui siitä, että kysely jaettiin Vauras Nainen Facebook-ryhmässä, jossa kaikki ryhmään kuuluvat ovat naisia ja suurin osa kyselyyn vastaajista tuli tätä kautta.

Kuvio 5. Vastaajien sukupuolijakauma

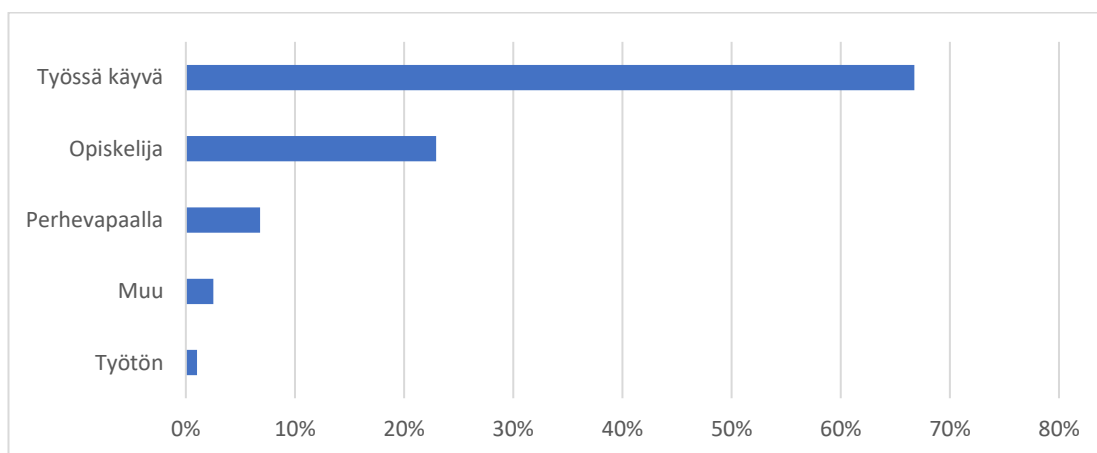
Kyselyyn vastanneet olivat iältään 18-32 -vuotiaita ja vastaajat jaettiin iän mukaan kolmeen eri ikäryhmään: 18-22-, 23-27- ja 28-32 -vuotiaisiin. Noin puolet vastaajista eli 51 %, oli iältään 28-32 -vuotiaita, 40 % oli 23-27 -vuotiaita ja vain 9 % oli 18-22 -vuotiaita (kuvio 6). Tähän epätasaiseen ikäjakaumaan vaikuttanee osaltaan varmasti

se, että nuoremmat vastaajat ovat siirtyneet käyttämään muita sosiaalisen median kanavia enemmän kuin Facebookia, jonka kautta kyselyä jaettiin.

Kuvio 6. Vastaajien ikäjakauma

Kysyttäessä vastaajien sosiaalista asemaa, oli vaihtoehtoja viisi erilaista joista valita. Vaihtoehtoina olivat opiskelija, työssä käyvä, työtön, perhevapaalla tai jotain muuta. Vastaajista peräti 67 % oli työssä käyviä, jonka jälkeen eniten oli opiskelijoita, joita oli 23 %. Perhevapaalla oli 7 % vastaajista ja työttömänä vain 1 % (kuviot 7). Koska vastaajien ikä oli keskittynyt enemmän ikäjakauman yläpäähän, on myös luonnollista, että suurin osa vastaajista ei ole enää opiskelijoita vaan on jo valmistunut ja päässyt työelämään.

Kuvio 7. Vastaajien sosiaalisen aseman jakautuminen

Kyselyyn vastanneet ovat siis selkeästi jakautuneet tiettyihin ryhmiin, eikä vastauksia saatu valitettavasti tasaisesti kaikista ikäryhmistä ja molemmilta sukupuolilta. Suurin osa vastaajista oli työssä käyviä naisia, jotka olivat iältään 23-32 -vuotiaita. Tämän takia kyselyn tuloksia ei voida yleistää koskemaan kaikkia 18-32 -vuotiaita vaan otos

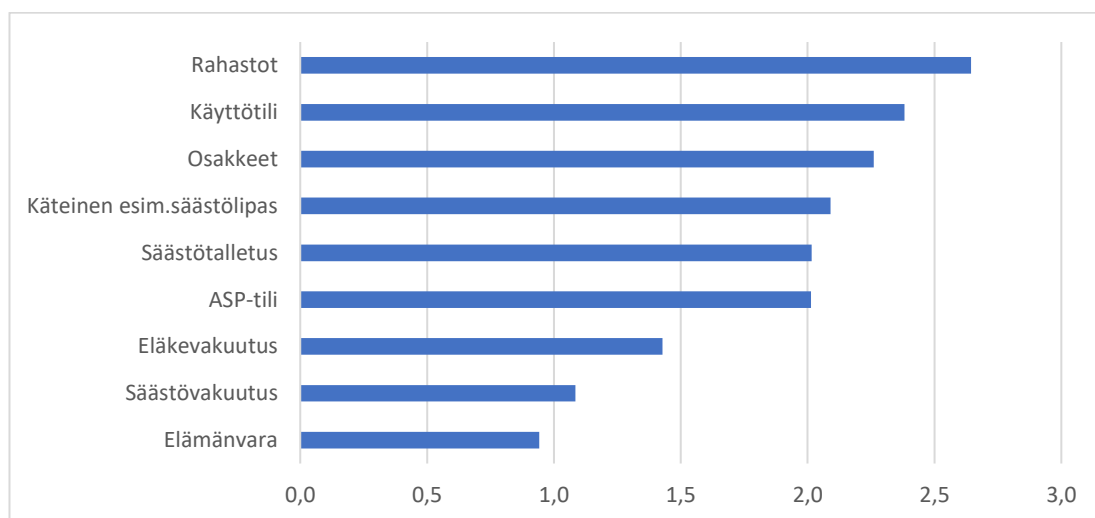

edustaa lähinnä vain naissukupuolen edustajia. Tavoitteena oli saada kattava tutkimus, mutta kyselyn jakotapa vaikutti tällä kertaa liikaa siihen, että vastauksia saatiin vain tietyiltä ryhmiltä.

6.2 Tietämys ja tottumukset eri säästämisen ja sijoittamisen muodoista

Selvitettäessä vastaajien tietämystä ja tottumuksia eri säästämisen- ja sijoittamismuodoista oli kysymyksessä eritelty yhdeksän eri säästämisen- ja sijoitusmuotoa. Jokaisessa kohdassa oli neljä eri vaihtoehtoa, joista yksi piti valita. Vaihtoehdot olivat asteikolla 3=säästän tällä hetkellä, 2=voisin ajatella säästäväni, 1=en haluaisi säästää ja 0=en tiedä mitä tarkoittaa. Mitä suuremman keskiarvon vaihtoehto sai, sitä enemmän kiinnostusta vastaajilla oli kyseistä säästämisen- tai sijoitusmuotoa kohtaan.

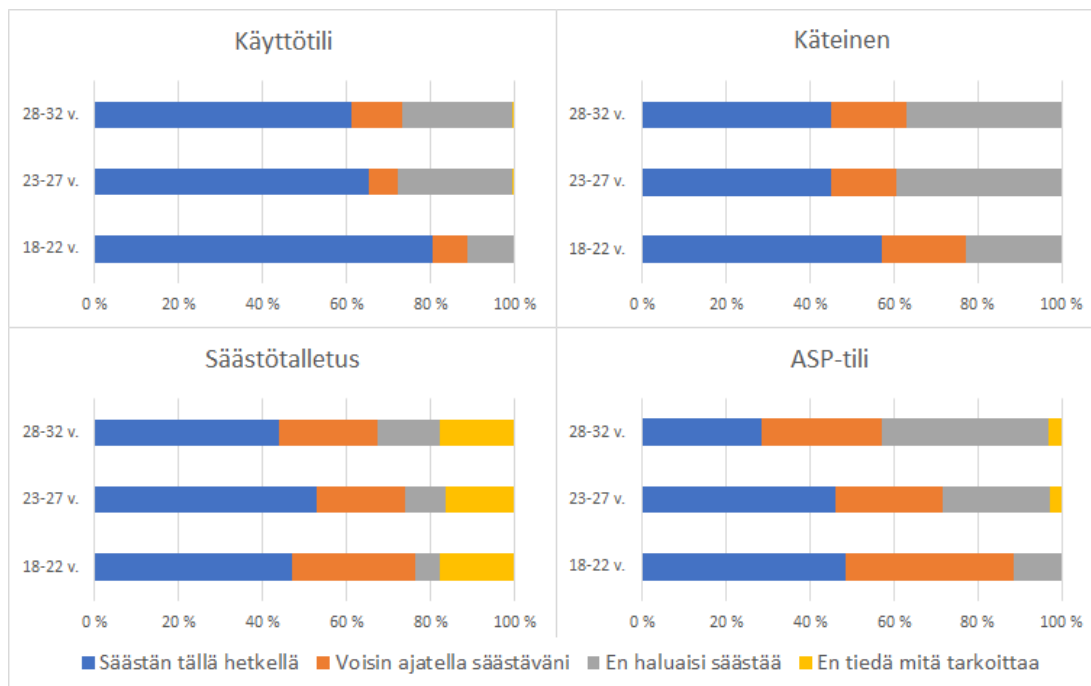
Eniten vastaajat säästävät tällä hetkellä tai voisivat ajatella säästävänsä varojaan rahastoihin. Toiseksi eniten rahaa säästetään käyttötilille ja kolmanneksi eniten mielenkiintoa herättivät osakkeet. Vähiten vastaajat säästävät tai eivät tiedä mitä tarkoittaa vakuutussäästämisen eri muodot. Erityisesti Säästöpankin uusi tuote Elämänvara on vielä vieras monelle (kuvio 8).

Kuvio 8. Vastaajien tietämys ja tottumukset eri säästämisen- ja sijoitusmuotoihin

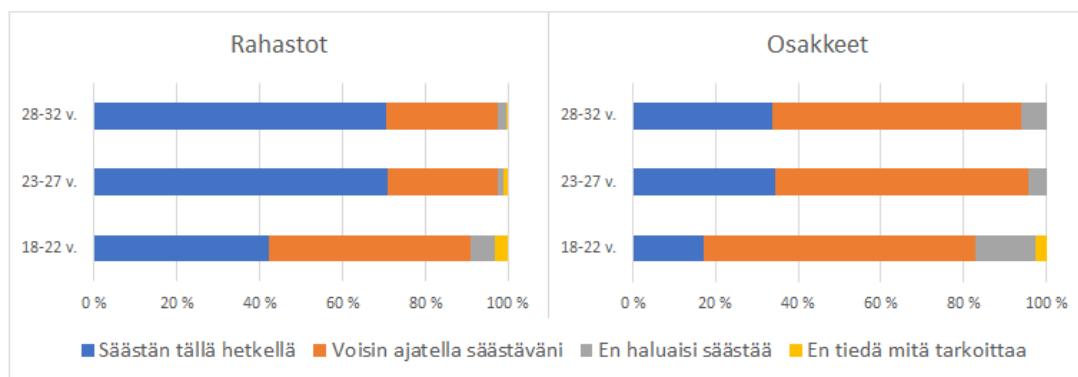
Vertailtaessa ikäryhmittäin vastaajien tietämyksiä ja tottumuksia eri talletusmuotoihin, erottuu tuloksista 18-22 -vuotiaiden suurempi määrä säästää varojaan käyttötilille tai

käteisenä. ASP-tilin selvästi vähäisempi suosio 28-32 -vuotiaissa selittyy taas sillä, että tässä ikäryhmässä ensimmäinen oma asunto on voitu hyvinkin jo ostaa, eikä ASP-säästäminen ole tämän vuoksi enää ajankohtaista (kuvio 9).

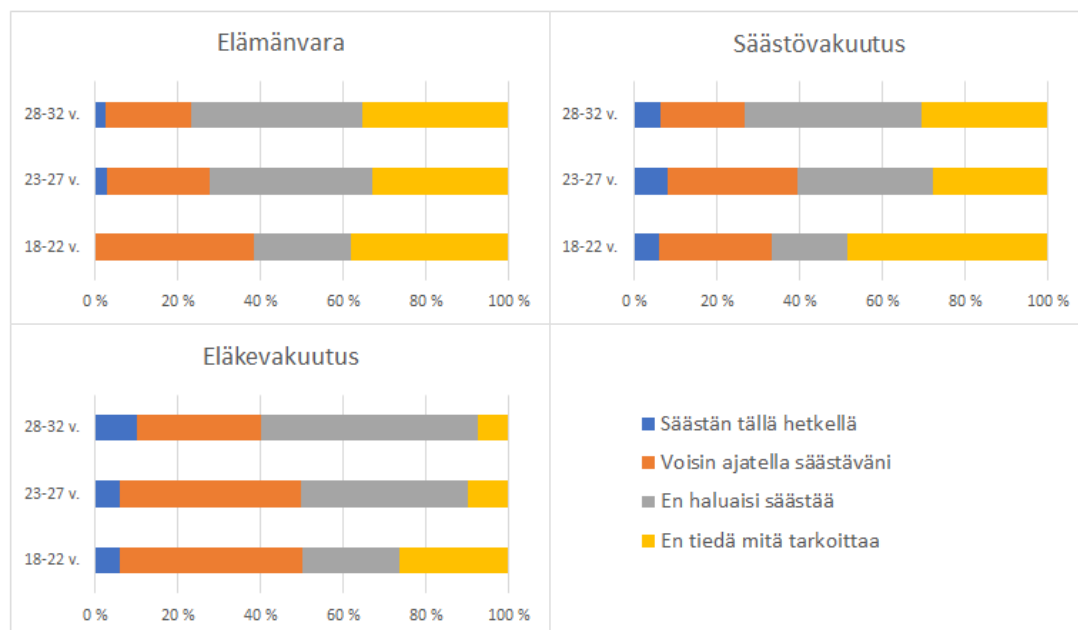
Kuvio 9. Eri talletusmuotoihin säästäminen jaoteltuna ikäryhmittäin

Rahastoihin säästämisessä ja osakkeisiin sijoittamisessa on myös selvä ero iällä. 23-32 -vuotiaista rahastoihin säästää noin 70 %, kun taas nuoremista 18-22 -vuotiaista vain hieman yli 40 %. Sama asia on huomattavissa osakkeissa, joissa 23-32 -vuotiaista osakkeisiin sijoittaa hieman vajaa 35 % ja 18-22 -vuotiaista 17 % vastaajista. Mielenkiintoa kuitenkin nuoremmilta 18-22 -vuotiailtakin löytyy rahastosäästämiseen samoin, kuin myös vanhemmilta 23-32 -vuotiailta, jotka eivät vielä rahastoihin sijoita. Osakkeet kiinnostavat myös selvästi vastaajia, koska nuorimmista 18-22 -vuotiaista niihin voisi ajatella sijoittavansa 66 % ja ei haluaisi sijoittaa vain 15 %. Vanhemmissa suuntaus on sama sillä 23-27 -vuotiaissa kyseiset luvut ovat 61 % ja 5 % sekä 28-32 -vuotiaissa 60 % ja 6 % (kuvio 10).

Kuvio 10. Rahasto- ja osakesijoittaminen jaoteltuna ikäryhmittäin

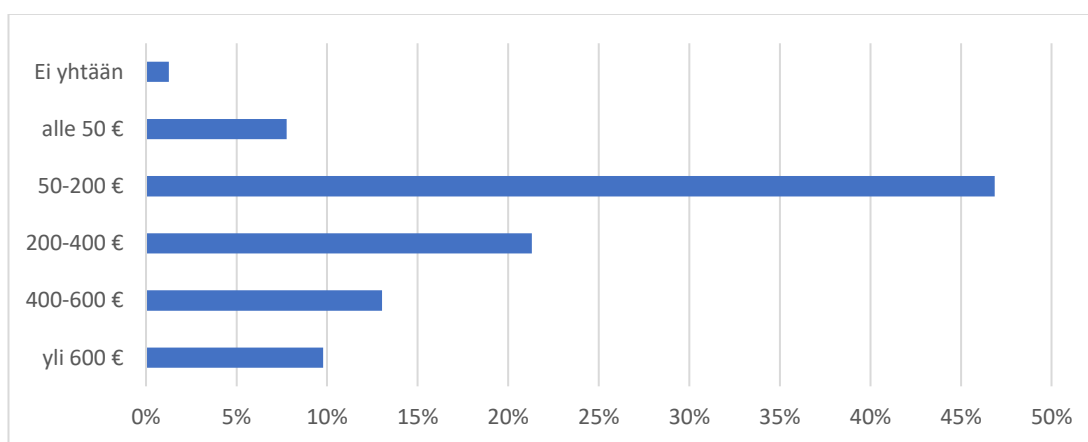
Vakuutussäästämisen eri muodot ovat selvästi vähemmän suosittuja ja tunnettuja kuin edellä olevat säästämisen ja sijoittamisen muodot (kuvio 11). Eläkesäästäminen on vakuutussäästämisen muodoista suosituin, mutta siihenkin enimmillään säästää 28-32 -vuotiaista vain 10 %. Mielenkiintoa vakuutussäästämiseenkin kuitenkin on. Esimerkiksi Elämänvara ei 18-22 -vuotiaista vastaajista toistaiseksi säästä kukaan, mutta 38 % voisi ajatella kuitenkin säästävänsä. Toisaalta myöskään 38 % 18-22 -vuotiaista ei tiedä mitä kyseinen tuote tarkoittaa. Tietämys kaikista vakuutussäästämisen eri muodoista kaikissa ikäryhmissä on selvästi vähäisempää, kuin edellä olevissa muissa säästämis- ja sijoitusmuodoissa.

Kuvio 11. Eri vakuutusmuotoihin säästäminen jaoteltuna ikäryhmittäin

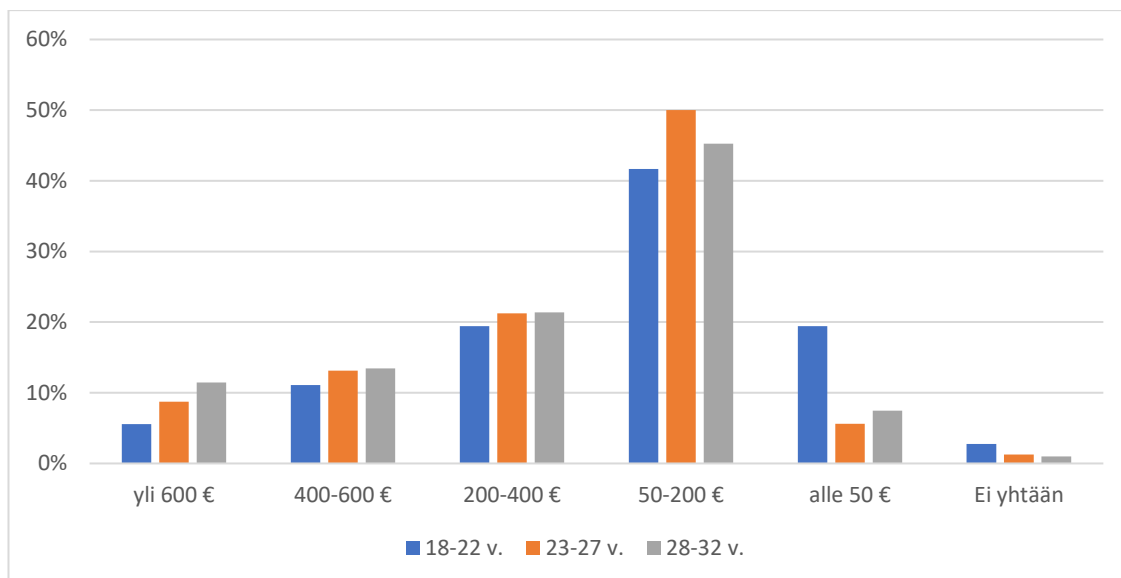
6.3 Kuinka paljon ja miten pitkäksi aikaa nuoret ovat valmiita säästämään

Kysymyksessä selvitettiin, kuinka paljon vastaajilla on oman arvionsa mukaan varaa laittaa rahaa säästöön kuukausittain (kuvio 12). Vastausvaihtoehdot oli jaettu kuuteen eri kategoriaan välillä nolasta kuuteensataan euroon. Eniten, yhteensä 47 % vastaajista ilmoitti, että kuukausittain rahaa jää säästettäväksi 50-200 euroa. Toiseksi eniten, 21 % vastaajista ilmoitti, että säästöön jää 200-400 euroa kuukaudessa. Positiivista on huomata, että vain 1 % vastaajista ilmoitti, että säästöön ei kuukausittain jää yhtään rahaa.

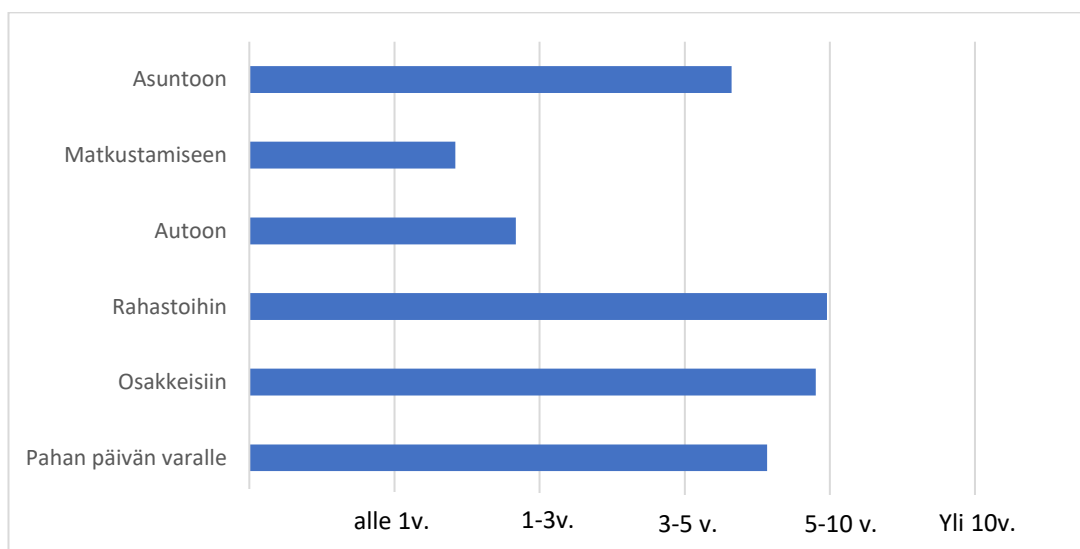
Kuvio 12. Kuukausittain säästöön jäävän rahan määrä

Vertailtaessa säästöön jäävän rahan määrää eri ikäisissä vastaajissa, ei tässä ollut juurikaan eroja eri ikäryhmien välillä (kuvio 13). Ainoa selvempi ero oli nuorimmissa 18-22 -vuotiaissa, joissa oli selvästi enemmän vastaajia, kenellä jäi rahaa säästöön alle 50 euroa kuukaudessa. Tämän ikäisistä kuitenkin suurin osa on vielä opiskelijoita, jotka eivät sen vuoksi välttämättä pysty laittamaan rahaa niin paljoa säästöön. Säästöön jäävän rahan määrään vaikuttaa suuresti myös se, onko vastaajalla mahdollisesti lainoja saman aikaisesti lyhennettävänä. Mahdollinen asuntolainan lyhennys syö säästöön laitettavan rahan määrää, vaikka samalla myös kerryttää varallisuutta. Tätä ei kuitenkaan tässä kyselyssä ole otettu lainkaan huomioon.

Kuvio 13. Säästöön jäävän rahan määrä jaoteltuna ikäryhmittäin

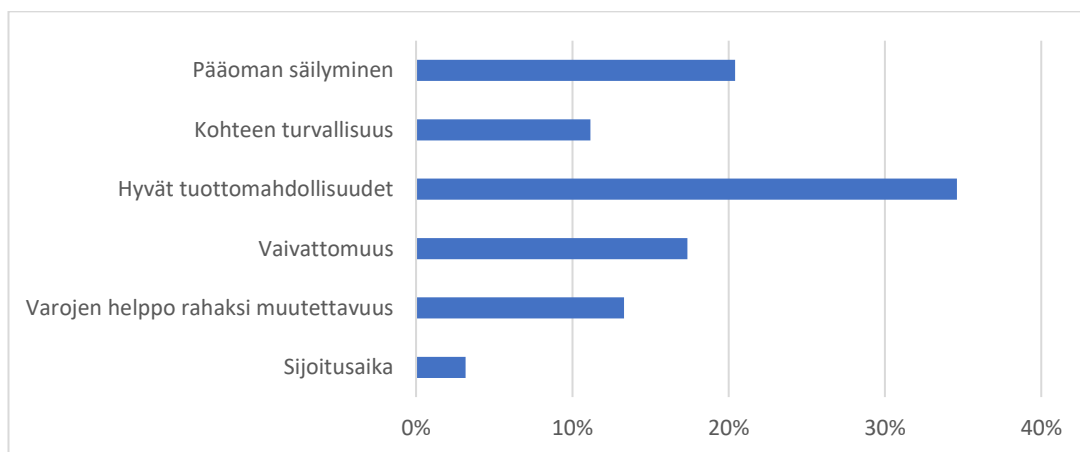
Kyselyssä kysyttiin myös sitä, kuinka pitkän ajan vastaajat olisivat valmiita säästämään eri säästökohteisiin tai sijoitusmuotoihin (kuvio 14). Rahastoihin ja osakkeisiin oltiin valmiita sijoittamaan pitemmällä tähtäimellä, keskimäärin lähes 5-10 vuotta. Matkustamiseen ja autoon taas oltiin valmiita säästämään vaihtoehtoista vähiten aikaa. Kysymyksessä oli myös mahdollista kirjoittaa jokin oma säästökohte. Useimpien omissa vaihtoehtoissa tuli esiin säästäminen lapsille, eläkkeelle tai oman kodin remontointiin/sijoitusasuntoon. Lapsille oltiin valmiita säästämään keskimäärin yli 5-10 vuotta, eläkkeeseen hieman yli 5-10 vuotta ja remonttiin/sijoitusasuntoon hieman yli 2-3 vuotta.

Kuvio 14. Säästöajat joita oltiin valmiita säästämään eri kohteisiin

6.4 Mitä nuoret arvostavat säästämismuotoa valittaessa

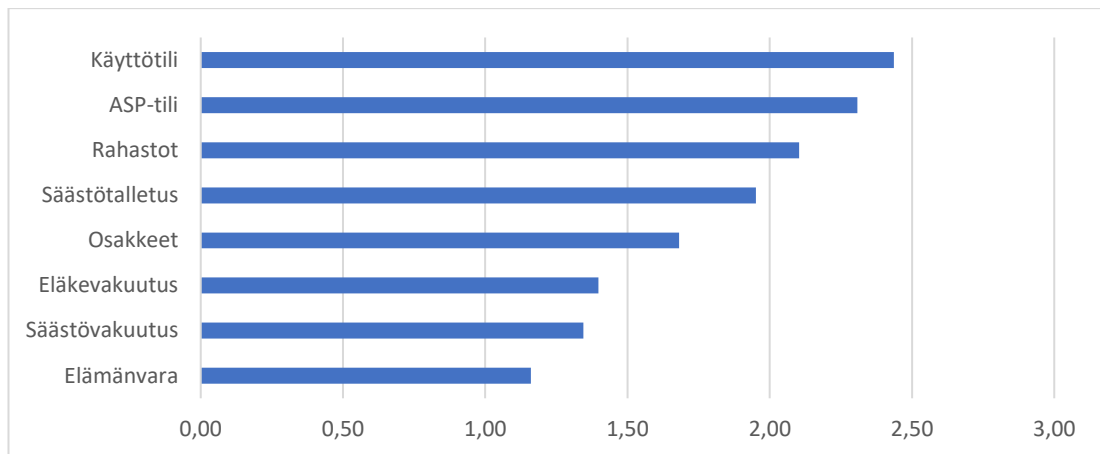
Selvitettäessä mitä ominaisuuksia vastaajat arvostavat säästämismuotoa valittaessa, annettiin valmiina kuusi eri vaihtoehtoa, joista vastaajat saivat valita kaksi itselleen tärkeintä asiaa (kuvio 15). Kahdeksi tärkeimmäksi arvostuksen kohteeksi vastaajat valitsivat hyvät tuottomahdollisuudet (35 % vastaajista) ja pääoman säilyminen (20 %). Kolmanneksi eniten säästökohdetta valittaessa arvostettiin vaivattomuutta (17 %). Hyvien tuottomahdollisuuksien yhdistäminen pääoman säilymiseen on kuitenkin mahdollonta toteuttaa, sillä tuotto ja riski kulkevat sijoituksissa aina käsi kädessä. Kaikista vastaajista kuitenkin 21 % oli valinnut nämä kaksi tärkeimmiksi asioiksi valitessaan säästämismuotoa.

Kuvio 15. Arvostuksen kohteet säästämismuotoa valittaessa

6.5 Miten paljon nuoret ovat saaneet tietoa eri säästämisen muodoista

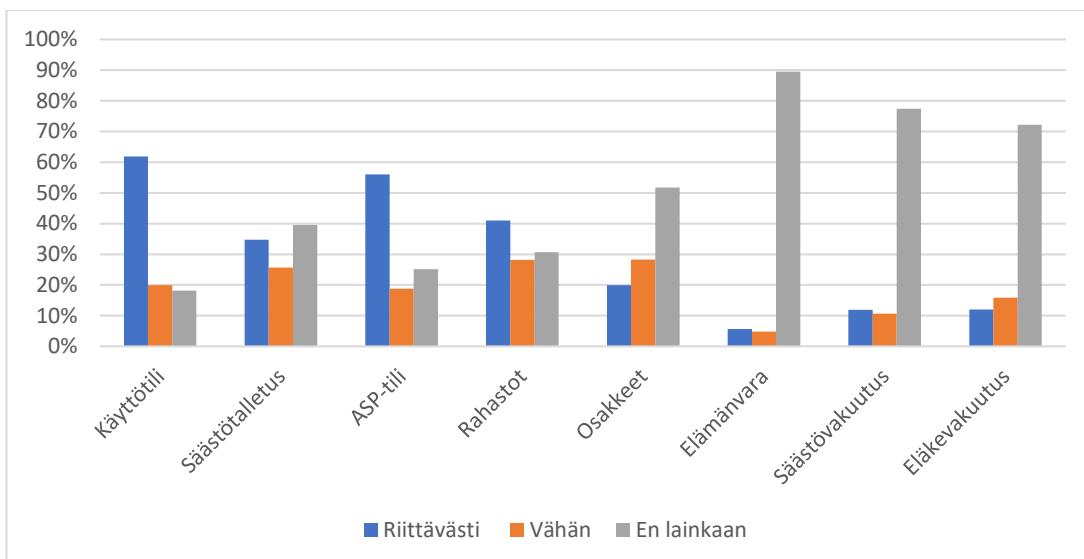
Kyselyssä selvitettiin myös paljonko nuoret ovat mielestään saaneet tietoa omasta pankistaan eri säästämisen ja sijoittamisen vaihtoehdoista. Kysymyksessä kysyttiin kahdeksasta eri säästämisen tai sijoittamisen muodosta, joissa vastausvaihtoehdot olivat 3=riittävästi, 2=vähän ja 1=en lainkaan. Mitä suuremman keskiarvon vaihtoehto sai, sitä enemmän vastaajat kokivat saaneensa vaihtoehdosta tietoa. Eniten vastaajat kokivat saaneensa tietoa käyttötilistä, ASP-tilistä ja rahastoista. Vähiten tai ei lainkaan tietoa oltiin saatu vakuutus säästämisen eri muodoista (kuvio 16).

Kuvio 16. Kuinka paljon vastaajat ovat saaneet keskimäärin tietoa eri säästämisen vaihtoehtoista

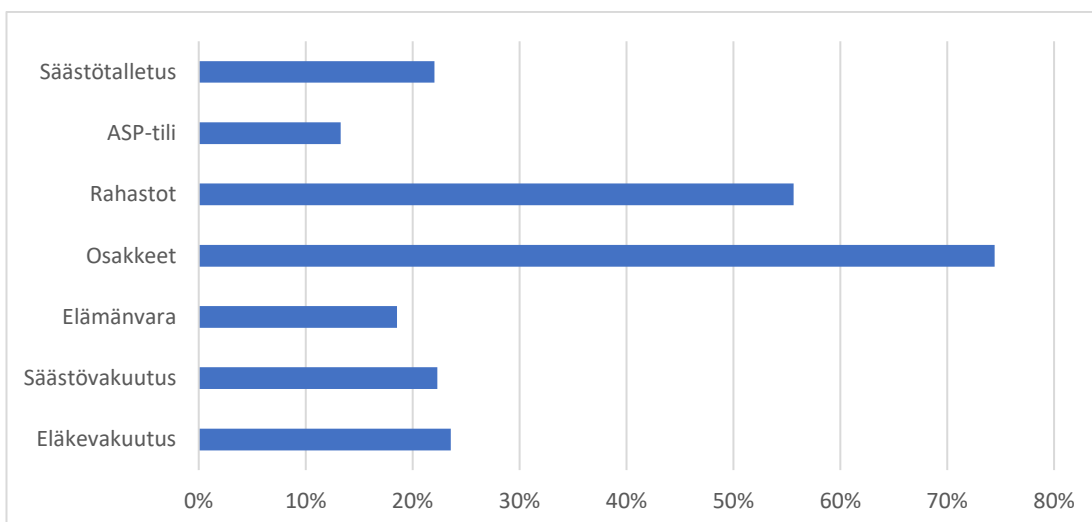
Eriteltäessä vastaukset vaihtoehtoittain huomataan, että eri vakuutussäästämisen muodoista ei suurimmalle osalle vastaajista ollut kerrottu lainkaan pankissa (kuvio 17). Varsinkin Säästöpankin tarjoamasta uudesta Elämänvara tuotteesta ei vastaajista 90 % ollut saanut tietoa lainkaan. Kyseinen tuote on kuitenkin tarjolla vain Säästöpankin asiakkaille, eikä kyselyyn vastaajia ollut rajattu mitenkään pelkästään Säästöpankin asiakkaisiin. Muilla pankeilla ei vastaavaa tuotetta myöskään ole, joten onkin oletettavaa, että kyseinen luku on suuri. Kyselyssä ei myöskään selvitetty minkä pankin asiakkaita vastaajat ovat.

ASP-tilistä, joka on suunnattu juuri nuorille ensimmäistä asuntoa varten säästäville, oli omasta mielestään riittävästi tietoa saanut 56 % vastaajista ja vähän 19 % vastaajista. Kuitenkin 25 % vastaajista koki myös, että ei ollut saanut lainkaan tietoa ASP-tilistä omasta pankistaan. Vastaajista 40% koki myös, ettei ollut saanut riittävästi tietoa säästötalletuksesta. Tämä saattaa kuitenkin johtua myös siitä, että eri pankeilla on eri nimityksiä tileille, joihin on tarkoitus säästää rahaa.

Kuvio 17. Kuinka paljon vastaajat ovat saaneet tietoa eri säästämisen vaihtoehdoista

Kyselyssä selvitettiin myös sitä, mistä eri säästämisen tai sijoittamisen muodoista vastaajat haluaisivat kuulla lisää (kuvio 18). Selvästi eniten, jopa 74 % vastaajista haluaisi kuulla lisää osakesijoittamisesta. Myös rahastot kiinnostavat vastaajia ja niistä haluaisi lisää kuulla 56 %. Muut vaihtoehdot jäivät selvästi näiden kahden sijoitusmuodon taakse. Kysymyksessä oli myös avoin kohta, johon vastaajat pystyivät itse kirjoittamaan heitä kiinnostavista sijoituskohteista. Eniten vastauksissa esiintyi kiinnostusta asuntosijoittamista, sekä ETF-rahastoja kohtaan.

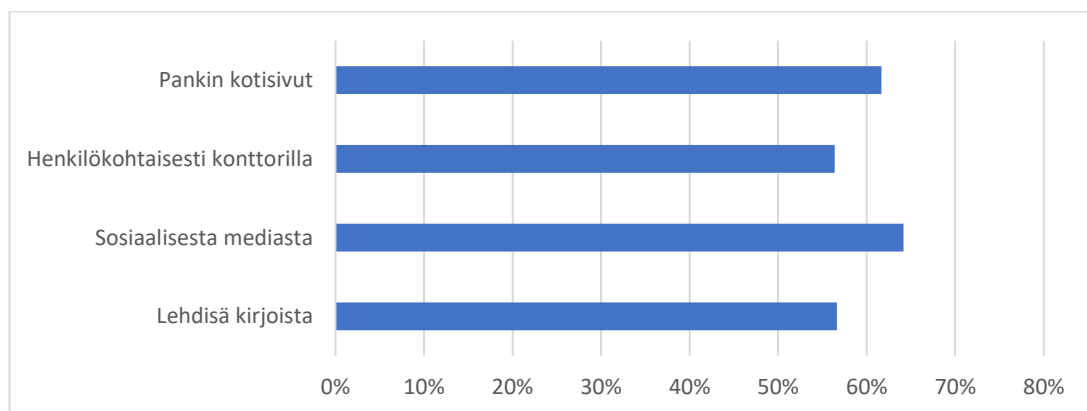

Kuvio 18. Mistä eri säästämisen ja sijoittamisen muodoista vastaajat haluaisivat kuulla lisää

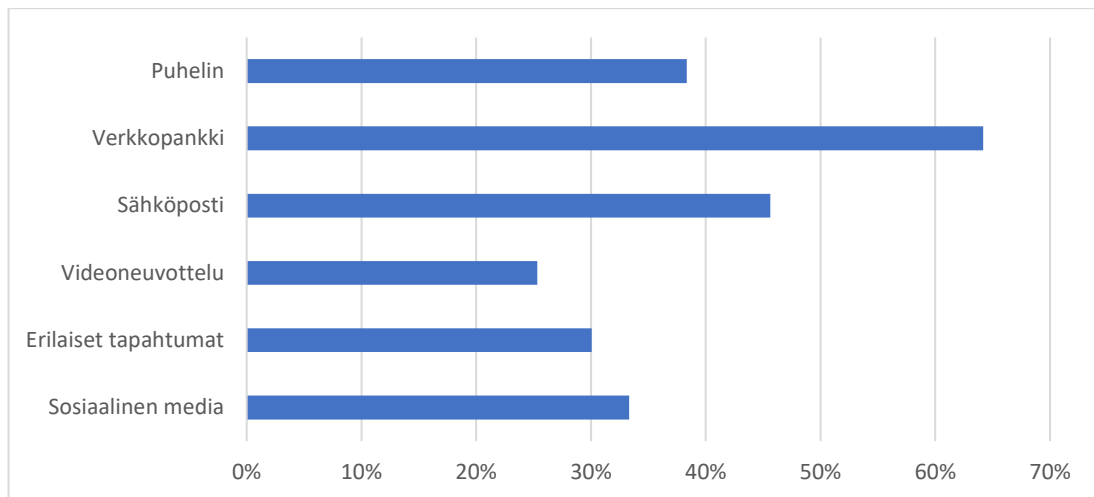
6.6 Mitä kanavia pitkin nuoret haluaisivat tietoa saada

Vastaajilta selvitettiin myös, mitä kautta he haluaisivat saada tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta (kuvio 19). Valmiita vaihtoehtoja oli annettu neljä, joista minkään vastausmäärät eivät erityisemmin erottuneet muista. Sosiaalisesta mediasta tietoa haluaisi saada 64 %, pankin kotisivuilta 62 %, lehdistä ja kirjoista 57 % ja henkilökohtaisesti konttorilta 56 % vastaajista. Avoimeen vaihtoehtoon, johon vastaajat itse saivat kirjoittaa vastauksensa, oli huomattavissa kaksi selvästi muita useammin esiintyvää vastausta. Nämä olivat netistä saatavilla olevat blogit, podcastit, YouTube-videot, sijoitusfoorumit ja keskustelupalstat, sekä erilaiset järjestettävät tapahtumat, kuten messut, luennot ja keskustelutilaisuudet, joiden kautta tietoa haluttaisiin saada.

Kuvio 19. Mitä kanavia pitkin vastaajat haluaisivat tietoa säästämisestä saada

Mitä kautta nuoret sitten haluaisivat, että pankki olisi heihin yhteydessä säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvissä asioissa? Suosituin vaihtoehto valmiiksi annetuista vaihtoehtoista oli selvästi verkkopankki, jota kautta 64 % vastaajista haluaisi, että pankki olisi heihin yhteyksissä. Toiseksi suosituin oli sähköposti 46 % ja kolmanneksi suosituin puhelin, jota mieltä 38 % vastaajista oli (kuvio 20). Avoimissa vastauksissa korostui myös kaksi eri vaihtoehtoa. Ensimmäisenä näistä oli yhteydenpito henkilökohtaisesti konttorilla käymällä ja toisena vastauksena, että pankin ei haluttu olevan millään tavalla yhteyksissä asiakkaaseensa.

Kuvio 20. Mitä kautta vastaajat haluaisivat, että pankki olisi yhteyksissä heihin

7 POHDINTA

7.1 Säästäminen ja sijoittaminen ovat yhä suosituimpia

Säästäminen ja sijoittaminen näyttävät olevan kyselystä saatujen tulosten perusteella yhä suosituimpia nuorten naisten keskuudessa. Kyselystä saadut tulokset rahastosäästämisestä ovat saman suuntaisia, kuin Finanssiala ry:n tekemässä tutkimuksessa säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat. Molemmissa tutkimuksissa näkyy, että nuorimmat 18-22 -vuotiaat eivät sijoita rahastoihin yhtä usein, kuin hieman vanhemmat ikäryhmät. (Finanssiala ry 2017, 11.) Opinnäytetyössä tehdyssä kyselyssä kuitenkin selvästi suurempi osa nuorista sijoitti varojansa rahastoihin, kuin Finanssiala ry:n tekemässä tutkimuksessa. Näin suuri ero johtunee siitä, että suurin osa opinnäytetyöhön saaduista vastauksista on saatu Facebook-ryhmän kautta, johon on hakeutunut ihmisiä, joilla on jo sijoituksia tai mielenkiintoa niitä kohtaan.

S-pankki on myös tutkinut vuonna 2017, miten sen nais- ja miesasiakkaat eroavat toisistaan sijoittajina. Tutkimus suoritetaan vuosittain ja sen tuloksista on huomattavissa, että suomalaisten naisten kiinnostus sijoittamiseen on kasvanut ja yhä useampi S-pankin naisasiakas on uskaltanut aloittaa sijoittamisen. Tulokset ovat siis samansuuntaisia, kuin opinnäytetyöstä saadutkin, eli sijoittaminen on alkanut kiinnostaa yhä enemmän

myös naisia. S-pankin tutkimuksesta sekä Keloharjun, Knüpfer ja Rantapuskan Mutual Fund and Share Ownership in Finland tutkimuksesta käy kuitenkin ilmi, että miehet ovat edelleen naisia riskihakuisempia ja sijoittavat enemmän osakkeisiin ja osakerahastoin kuin naiset. Naiset suosivat taas miehiä enemmän matalan riskitason sijoituksia, kuten korkomarkkinoita. (S-pankki 2017; Keloharju, Knüpfer & Rantapuska 2012, 195.) Koska eroja naisten ja miesten sijoitustottumusten välillä on ja lähes kaikki kyselyyn vastanneet olivat naisia, on opinnäytetyön kyselytutkimuksen tulokset rajattava koskemaan vain naissukupuolta tämänkin takia.

S-pankin tutkimuksesta kävi ilmi myös, että naiset sijoittavat vähemmän kuin miehet ja naisen rahastoeuro oli 95 senttiä verrattuna miehen euroon. Danske Bankin teettämän kyselytutkimuksen mukaan taas naisen euro sijoittamisessa oli vain 58 senttiä verrattaessa miehen euroon. Eroon uskottiin vaikuttavan naisten ja miesten väliset tuloerot ja erilaiset urakehitykset, mutta myös miesten suurempi mielenkiinto taloutta ja sijoittamista kohtaan. (S-pankki 2017; Malin 2018.) Opinnäytetyön kyselytutkimuksessa kuukausittain säästöön jäävä summa oli lähes 50 prosentilla vastaajista 50-200 euroa. Jos vastauksia olisi saatu myös miehiltä, olisiko tämä voinut olla vielä suurempi luku? S-pankin tai Danske Bankin tekemissä tutkimuksissa ei kuitenkaan vastaajia oltu jaoteltu ikäryhmittäin, joten on vaikea arvioida, onko ero miesten ja naisten välillä jo nuorissa näin iso kuin kyseisissä tutkimuksissa.

7.2 Vähiten tietoa vakuutussäästämisestä, eniten kiinnostaa osakesijoittaminen ja rahastosäästäminen

Kyselystä saatujen tulosten pohjalta on huomattavissa, että nuorilla naisilla on vähiten tietoa eri vakuutussäästämisestä muodoista. Varsinkin erityisesti nuorille suunnattu Säästöpankki Elämänvara on sellainen vakuutussäästämisestä muoto, joka on tarkoitettu juuri nuorille, mutta josta he eivät ole vielä saaneet tietoa kyselyn perusteella. Vastauksista käy myös ilmi, että vaikka nuoret eivät tällä hetkellä säästä kovinkaan paljoa eri vakuutussäästämisestä tuotteisiin, on heillä mielenkiintoa niihin ja he olisivat valmiita niihin mahdollisesti säästämään. Kiinnostusta nuorissa naisissa herättää taas tällä hetkellä säästämisestä ja sijoittamisesta kyselyn perusteella erityisesti osakesijoitta-

minen ja rahastosäästäminen. Muut sijoitus ja säästämismuodot jäivät selvästi kiinnostuksessaan näin kahden taakse. Myös asuntosijoittaminen tuntuu olevan tämän hetken trendi ja kiinnostavan kyselyyn vastanneita.

7.3 Internet suosituin yhteydenpito- ja tiedonhakukanavana

Tietoa nuoret haluaisivat saada eri säästämisen ja sijoittamisen vaihtoehtoista eniten netin kautta esimerkiksi sosiaalisesta mediasta ja pankin nettisivuilta. Myös yhteydenpitokanavana pankin ja nuorten välillä vastaajat haluaisivat mieluiten käytettävän verkkopankkia ja sähköpostia.

Tietoa säästämisestä ja muista pankkipalveluista Liedon Säästöpankki jakaa nuorille tällä hetkellä Liedon Säästöpankin tubettajien Heidin & Fransin kautta, jotka tekevät Liedon Säästöpankin YouTube-kanavalle videoita. Videot on suunnattu juuri nuorille ja niissä käsitellään nuoria koskettavia pankkiasioita, kuten opintolainaa, pankkitilin avausta ja eri pankkikortteja. Liedon Säästöpankilla on myös Kaukaa viisas -blogi, jossa jaetaan ajatuksia pankkimailmaan liittyvistä asioista, sekä tilit Facebookissa, Twitterissä, Instagramissa ja LinkedInissa. Eri kanavia siis löytyy, joita pitkin tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta pystytään jakamaan, kunhan ihmiset vain löytäisivät nämä netin suuresta tietopaljoudesta.

Nuoria aikuisia selvästi kiinnostavista aiheista rahastosäästämisestä ja osakesijoittamisesta voisi tietoa jakaa juuri yllä mainittuja kanavia pitkin. Toinen mahdollisuus olisi järjestää näiden mukaisia tematiетоiskuja tai keskustelutapahtumia, joko konkreettisesti jossain paikassa tai mahdollisesti verkossa. Koska Liedon Säästöpankilta löytyy konttoreita seitsemältä eri paikkakunnalta, voisivat netissä järjestettävät ja mahdollisesti jopa nauhoitettavat tilaisuudet palvella parhaiten koko asiakaskuntaa kaikilla paikkakunnilla. Tärkeintä tällaisten tilaisuuksien järjestämisessä olisi kuitenkin niiden mainonta, jotta mahdollisimman moni löytäisi tiensä niihin. Muita aiheita joista tällaisia tapahtumia voisi järjestää on asuntosijoittaminen, joka tuntuu nuoria ja vähän vanhempiakin tällä hetkellä kiinnostavan. Kyselyn vastauksista kävi myös ilmi, että monet

vastaajista säästivät jo lapsillensa, joten tässäkin olisi potentiaalinen aihe mitä käsitellä. Mitä ottaa huomioon, kun lapselle säästää ja miten lapselle voisi opettaa rahan arvoa ja käyttöä esimerkiksi.

7.4 Pankin tehtävä opastaa ja kannustaa nuoria säästämään

Millä tavoin pankki sitten voisi tukea nuoria aloittamaan säästämisen ja sijoittamisen mahdollisimman varhain? Nuorille on haasteellista aloittaa sijoittaminen jo opiskeluaikana. Varsinkin nyky-yhteiskunnassa, kun opiskelijoita painostetaan valmistumaan mahdollisimman nopeasti ei välttämättä lisäansioita pystytä kerryttämään enää tekeillä opintojen ohella töitä. Pankin tulisikin kannustaa ja jakaa tietoa siitä, että jo pienemmälläkin summalla voi aloittaa sijoittamisen ja se myös pitkällä tähtäimellä kannattaa. Nuoriin kohdistuvien yhteydenottojen tulisikin olla enemmänkin perehdyttävää ja opettavaista tiedon jakamista, kuin pelkkää myynnillistä kontaktointia. Pankille sen voisi ajatella olevan vähän kuin sijoitus tulevaisuuteen. Säästöpankeille on kirjattu jo Säästöpankkilakiinkin (2001/1502) säästämiseen kannustaminen ja siinä sanotaan, että säästöpankkien erityistarkoituksena on säästämisen edistäminen.

Pankin tehtävänä olisi siis lähinnä auttaa nuoria säästämään ja sijoittamaan sillä, että se antaisi tietoa näistä eri säästämisen ja sijoittamisen vaihtoehdoista ja laittaisi nuoret tällä tavalla itse ajattelemaan mitä he elämältä haluavat. Onko säästökohde esimerkiksi muutaman vuoden päästä ostettava asunto vai voisiko mahdollisesti samanaikaisesti säästää jo pidemmälläkin tähtäimellä? Kertoa korkoa korolle -ilmiöstä ja herätellä ajatuksia esimerkiksi siitä, mikä on tämän hetkisten nuorten mahdollinen eläkeikä. Tämä asiakkaistaan huolta pitävä maine, joka Säästöpankilla on, välittyisi juuri tällä tavalla lisää asiakkaisiin päin. Kyselyn terveisiä pankille -osiossa tuli myös samansuuntaista palautetta Säästöpankille. Siellä todettiin, että ” Hyvä, henkilökohtainen pankki jossa asiat hoidetaan ammattitaidolla”, ” Teillä on hyvä maine” ja ” Sosiaalisesta mediasta on jäänyt käsitys, että Säästöpankissa välitetään asiakkaista”.

LÄHTEET

- Euro & talous 2017. Suomen talouden ennuste. Suomen noususuhdanne vahvistuu – tasapainoisemman kasvun edellytykset parantuneet. 5/2017. Viitattu 19.5.2018. <https://www.eurojatalous.fi/fi/>
- Finanssiala ry. Tekstiraportti 2017. Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat. Viitattu 15.4.2018. www.finanssiala.fi/materiaalit/SLM_2017_Tutkimusraportti.pdf
- Finanssivalvonnan www-sivut. Viitattu 28.1.2018. <http://www.finanssivalvonta.fi>
- Havia, P., Lappalainen, V. & Rinta-Loppi, A. 2014. Eriäinen ote omaan talouteen: Vapaus, onni ja hyvä elämä. Talentum.
- Heikinheimo, H. 2017. Vakuutuskuoret: Kannattaako kapitalisaatiosopimus tai sijoitusvakuutus? Sijoittaja.fi 20.6.2017. Viitattu 4.3.2018. <https://www.sijoittaja.fi/>
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus 9. uud. p. Helsinki: Edita. Viitattu 18.11.2017 <https://www-ellibslibrary-com.lillukka.samk.fi/book/978-951-37-6495-1>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita 21. uud. p. Helsinki: Tammi.
- Jyväskylän avoimen yliopiston www-sivut. Viitattu 18.11.2017. <https://koppa.jyu.fi/>
- Kananen, J. 2008. Kvantti: Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Keloharju, M., Knüpfer, S. & Rantapuska, E. Mutual Fund and Share Ownership in Finland. 2012. Viitattu 20.5.2018. njb.fi/wp-content/uploads/2015/05/lta_2012_02_a2.pdf
- Kontkanen, E. 2015. Pankkitoiminnan käsikirja (4. uudistettu painos.). Helsinki: Finva.
- Lindström, K. & Lindström, T. 2011. Onnistu osakemarkkinoilla. Helsinki: Talentum. Viitattu 18.3.2018 [https://bisneskirjasto-almatalent-fi.lillukka.samk.fi/teos/HABBEXDTEB#kohta:Onnistu\(\(20\)osakemarkkinoilla\(\(20](https://bisneskirjasto-almatalent-fi.lillukka.samk.fi/teos/HABBEXDTEB#kohta:Onnistu((20)osakemarkkinoilla((20)
- Malin, R. 2018. Suomalainen nainen sijoittaa ammattimaisemmin kuin mies. Talouselämä 8.3.2018. Viitattu 20.5.2018. <https://www.talouselama.fi/uutiset/suomalainen-nainen-sijoittaa-ammattimaisemmin-kuin-mies/795bf81c-65c1-3fdd-821c-e2d9765fdab1>
- Markkinointi&Mainonta 2017. Tutkimus: Nuorten heikot taloustaidot huolettavat suomalaisia. 19.6.2017. Viitattu 15.4.2018. <https://www.marmai.fi/uutiset/tutkimus-nuorten-heikot-taloustaidot-huolettavat-suomalaisia-6658359>
- Martikainen, J. 2018. Sijoitusilta Loimaalla. Esitys Liedon Säästöpankin sijoitusillassa Loimaan Seurahuoneella 24.1.2018.

- Näin onnistut rahastosäästäjänä. Lue kuinka saat varasi kasvamaan. 2014. Sp-Rahastoyhtiö Oy – HTC Center Nina julkaisu.
- Pesonen, M. 2011. Säästäjästä sijoittajaksi: Jokamiehen sijoitusopas. Jyväskylä: Docendo.
- Petroff, A. 2012. The difference between saving and investing. Morningstar. 17.9.2012. Viitattu 18.3.2018. <http://www.morningstar.co.uk/uk/news/81403/the-difference-between-saving-and-investing.aspx>
- Pitkäranta, A. 2009. Työkirja Laadullisen tutkimuksen tekijälle.
- Pomell, P. Nuoren sijoittajan elämä ja salkku. Nordnetblogi. 17.10.2012. Viitattu 30.3.2018. <https://blogi.nordnet.fi/nuoren-sijoittajan-elama-ja-salkku/>
- Puttonen, V. & Kivisaari, T. 1998. Vaurastuminen: Varteenotettava vaihtoehto. Porvoo: WSOY.
- Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. 5. uud. p. Helsinki: WSOYpro. Viitattu 11.2.2018. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.lil-lukka.samk.fi/teos/GAJBBXXTBFAEE#kohta:1>
- Pörssisäätiö 2017a. Näin aloitat osakesijoittamisen eli nyrkkisääntöjä aloittelijalle. 10.12.2017. Viitattu 18.3.2018 <http://www.porssisaatio.fi/blog/2017/12/10/nain-aloitat-osakesijoittamisen-eli-nyrkkisaantoja-aloittelijalle/>
- Pörssisäätiö 2017b. Kannattaako sijoittaa? -Korkoa korolle -ilmiö. 29.8.2017. Viitattu 30.3.2018. <http://www.porssisaatio.fi/blog/2017/08/29/kannattaako-sijoittaa-korkoa-korolle-ilmio/>
- S-pankki 2017. Naisten taloudellinen itsetunto kohenee – rahastoeuro on kasvanut. 6.3.2018. Viitattu 20.5.2018. <https://www.s-pankki.fi/fi/tiedotteet/2018/naisten-taloudellinen-itsetunto-kohenee--rahastoeuro-on-kasvanut/>
- Sp-Henkivakuutus Oy. 2018a. Säästöpankki Säästövakuutus, tuoteseloste. Voimassa 1.2.2018 alkaen.
- Sp-Henkivakuutus Oy. 2018b. Säästöpankki Eläkevakuutus, tuoteseloste. Voimassa 1.2.2018 alkaen.
- Sp-Henkivakuutus Oy. 2017a. Säästöpankki Elämänvara, tuoteseloste. Voimassa 1.10.2017 alkaen.
- Sp-Henkivakuutus Oy. 2017b. Säästöpankki Elämänvara, hinnasto. Voimassa 1.10.2017 alkaen.
- Sp-Rahastoyhtiö Oy:n www-sivut. Viitattu 11.2.2018. <http://www.sp-rahastoyhtio.fi/>
- Säästöpankki 2018a. Säästämisen ja sijoittamisen palvelut säästöpankeissa. Opintomateriaali Säästöpankin sisäisessä verkossa 28.3.2018. Viitattu 31.3.2018
- Säästöpankki 2018b. Sijoittajatiedote. 3.1.2018.

Säästöpankin lehdistötiedote 2017. 80 % nuorista tahtoo enemmän rahaan liittyvää opetusta kouluun. 18.12.2017.

Säästöpankin www-sivut. Viitattu 28.1.2018. <http://www.saastopankki.fi>

Talouselämä 2015. Tutkimus paljasti trendin nuorten rahankäytössä – ”Uusi musta” 3.11.2015. Viitattu 15.4.2018. <https://www.talouselama.fi/uutiset/tutkimus-paljasti-trendin-nuorten-rahankaytossa-uusi-musta/97954a41-ea80-3e93-bbdd-7835ff01b49d>

Taloustaito 2015. ASP tarjoaa paljon etuja. 29.1.2015. Viitattu 7.4.2018. <https://www.taloustaito.fi/koti/ASP-tarjoaa-paljon-etuja/>

Valtiovarainministeriö 2017. Esitysluonnos 28.1.2017. Viitattu 7.4.2018. <Http://vm.fi/documents/10623/3779937/HE+MiFID+lausunnolle+1%C3%A4htev%C3%A4+versio+FINAL+28042017.pdf/e2a8d47e-045c-4566-a0ee-b7f09da0f370>

Valtiovarainministeriön www-sivut. Viitattu 31.3.2018. <http://vm.fi/etusivu>

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä 4. uud. p. Jyväskylä: PS-kustannus. Viitattu 18.11.2017. <https://www-ellibslibrary-com.lillukka.samk.fi/reader/9789524517560>

Vuohijoki, H. 2017. Aamupalaveri Loimaalla. Esitys Liedon Säästöpankissa 19.12.2017.

Ympäristöhallinnon yhteisen verkkopalvelun www-sivut. Viitattu 29.1.2018. <http://www.ymparisto.fi/>

Nuorten säästäminen ja sijoittaminen

Johdanto

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn, jonka tarkoituksena on kartoittaa 18-32 -vuotiaiden nuorten aikuisten säästämis- ja sijoittamistottumuksia. Tutkimus tehdään yhteistyössä Liedon Säästöpankin kanssa ja tutkimuksesta saatava aineisto toimii Satakunnan ammattikorkeakoulussa opiskelevan opiskelijan opinnäytetyön aineistona.

Kyselytutkimuksen perusteella pyritään kehittämään nuorille aikuisille annettavaa säästämis- ja sijoittamistietoutta. Kyselyyn vastaaminen vie noin viisi minuuttia.

Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti eikä niitä voida yhdistää vastaajaan.

Kaikkien yhteystietonsa jättäneiden kesken arvotaan yksi Liedon Säästöpankin 50 euron rahastolahja.

Kiitos vastauksestasi.

Seuraava >>

Sivu 1 / 6
Järjestelmän Eduix E-lomake 3.1 www.e-lomake.fi

Nuorten säästäminen ja sijoittaminen

Taustatiedot

Vastaajan ikä

- 18 - 22
 23 - 27
 28 - 32

Sukupuoli

- Nainen
 Mies

Sosiaalinen asema

- Opiskelija
 Työssä käyvä
 Työtön
 Perhevapaalla
 Muu

<< Edellinen Seuraava >>

Sivu 2 / 6
Järjestelmän Eduix E-lomake 3.1 www.e-lomake.fi

Nuorten säästäminen ja sijoittaminen

Kysymykset

Kysymys 1. Tietämys ja tottumukset säästämisestä ja sijoittamisesta

	Säästän tällä hetkellä	Voisin ajatella säästäväni	En haluaisi säästää	En tiedä mitä tarkoittaa
Käteinen esim. säästötilpas	☐	☐	☐	☐
Käyttötili	☐	☐	☐	☐
Säästötalletus	☐	☐	☐	☐
ASP-tili	☐	☐	☐	☐
Rahastot	☐	☐	☐	☐
Osakkeet	☐	☐	☐	☐
Elämänvara *	☐	☐	☐	☐
Säästövakuutus	☐	☐	☐	☐
Eläkevakuutus	☐	☐	☐	☐

*) Elämänvara on Säästöpankin tuote, joka yhdistää säästämissä ja vakavan sairauden turvan.

Kysymys 2. Mitä arvostat/arvostaisit eniten valitessasi säästämisen ja sijoittamisen vaihtoehtoja? Valitse kaksi tärkeintä.

- Pääoman säilyminen
- Kohteen turvallisuus
- Hyvät tuottomahdollisuudet
- Vaivattomuus
- Varojen helppo rahaksi muutettavuus
- Sijoitusaika

Kysymys 3. Miten paljon olet saanut tietoa säästämisen ja sijoittamisen eri vaihtoehtoista omasta pankistasi?

	Riittävästi	Vähän	En lainkaan
Käyttötili	☐	☐	☐
Säästötalletus	☐	☐	☐
ASP-tili	☐	☐	☐
Rahastot	☐	☐	☐
Osakkeet	☐	☐	☐
Elämänvara	☐	☐	☐
Säästövakuutus	☐	☐	☐
Eläkevakuutus	☐	☐	☐

Kysymys 4. Paljonko sinulla olisi oman arviosi mukaan varaa laittaa rahaa säästöön kuukausittain?

- ei yhtään
- alle 50 €
- 50 - 200 €
- 200 - 400 €
- 400 - 600 €
- yli 600 €

Kysymys 5. Minkä ajan olisit valmis säästämään eri kohteisiin?

	Alle 1 v.	1 - 3 v.	3 - 5 v.	5 - 10 v.	yli 10 v.
Asuntoon	☐	☐	☐	☐	☐
Matkustamiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Autoon	☐	☐	☐	☐	☐
Rahastoihin	☐	☐	☐	☐	☐
Osakkeisiin	☐	☐	☐	☐	☐
Pahan päivän varalle	☐	☐	☐	☐	☐
Muu	☐	☐	☐	☐	☐

Mihin muuhun kohteeseen olisit valmis säästää?

Kysymys 6. Mitä kautta haluaisit saada tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta? Valitse sopivat vaihtoehdot.

- Pankin kotisivut
- Henkilökohtaisesti konttorilla
- Sosiaalisesta mediasta
- Lehdistä ja kirjoista
- Muualta

Mistä muualta haluaisit kuulla säästämisestä ja sijoittamisesta?

Kysymys 5. Minkä ajan olisit valmis säästämään eri kohteisiin?

	Alle 1 v.	1 - 3 v.	3 - 5 v.	5 - 10 v.	yli 10 v.
Asuntoon	☐	☐	☐	☐	☐
Matkustamiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Autoon	☐	☐	☐	☐	☐
Rahastoihin	☐	☐	☐	☐	☐
Osakkeisiin	☐	☐	☐	☐	☐
Pahan päivän varalle	☐	☐	☐	☐	☐
Muu	☐	☐	☐	☐	☐

Mihin muuhun kohteeseen olisit valmis säästää?

Kysymys 6. Mitä kautta haluaisit saada tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta? Valitse sopivat vaihtoehdot.

- Pankin kotisivut
- Henkilökohtaisesti konttorilla
- Sosiaalisesta mediasta
- Lehdistä ja kirjoista
- Muualta

Mistä muualta haluaisit kuulla säästämisestä ja sijoittamisesta?

Kysymys 7. Mistä säästämisen tai sijoittamisen muodosta haluaisit kuulla lisää? Valitse sopivat vaihtoehdot.

- Säästötalletus
- ASP-tili
- Rahastot
- Osakkeet
- Elämänvara
- Säästövakuutus
- Eläkevakuutus
- Jokin muu

Mistä muusta säästämisen tai sijoittamisen muodosta haluaisit kuulla lisää?

Kysymys 8. Miten haluaisit pankin olevan sinuun yhteyksissä säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvissä asioissa? Valitse sopivat vaihtoehdot.

- Puhelin
- Verkkopankki
- Sähköposti
- Videoneuvottelu
- Erilaiset tapahtumat
- Sosiaalinen media
- Muu

Mitä muuta kautta haluaisit pankin olevan yhteyksissä sinuun?

<< Edellinen Seuraava >>

Sivu 3 / 6
Järjestelmänä Eduix E-lomake 3.1, www.e-lomake.fi

Nuorten säästäminen ja sijoittaminen

Terveisiä

Terveisiä Liedon Säästöpankille

<< Edellinen Seuraava >>

Sivu 4 / 6
Järjestelmänä Eduix E-lomake 3.1, www.e-lomake.fi

Nuorten säästäminen ja sijoittaminen

Arvonta

Mikäli haluat osallistua Liedon Säästöpankin 50 euron arvoisen rahastolajhan arvontaan jätä joko sähköpostiosoitteesi tai puhelinnumerosi tähän.

Käytämme yhteystietoja vain arvonnin suorittamiseen ja poistamme yhteystiedot heti arvonnin suoritettuaamme.

<< Edellinen Seuraava >>

Kiitos vastauksestasi!

Sivu 5 / 6
Järjestelmänä Eduix E-lomake 3.1, www.e-lomake.fi

Nuorten säästäminen ja sijoittaminen

Oletko tyytyväinen antamiisi arvoihin? Tämän sivun jälkeen tapahtuu tallennus, etkä enää voi tällä lomakkeella muuttaa arvoja.

Tietojen lähetyk

<< Edellinen Valmis

Sivu 6 / 6
Järjestelmänä Eduix E-lomake 3.1, www.e-lomake.fi